

Colecții și colecționari din Sălaj

Anuarul Asociației Colecționarilor din Sălaj
I, 2012

Editori:
Emanoil Pripon, Daniel Mureșan

Editura POROLISSUM
Zalău, 2012

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor publicate în prezentul volum revine în totalitate autorilor.

Acest volum este publicat în cadrul proiectului „Colecții și colecționari din Sălaj”, derulat de către Asociația Colecționarilor din Sălaj, cu sprijinul financiar al Centrului de Cultură și Artă al Județului Sălaj, prin programul de finanțare nerambursabilă în anul 2012.

Conținutul acestui volum nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Centrului de Cultură și Artă al Județului Sălaj.

Coperta: Kulcsár Ferenc

Tehnoredactare & Tipar:
Tipografia TEHNO-PRINT Zalău
str. Porolissum nr. 9, tel./fax: 0260 611227

ISBN: 978-973-88250-9-3
Editura POROLISSUM, Zalău

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
<i>FILATELIE ȘI ÎNTREGURI POȘTALE</i>	
<i>Alexandru DUNKLER</i>	
Pasiunea mea - filatelia	9
<i>Daniel MUREȘAN</i>	
Filatelia și istorie poștală - contribuții privind istoria Poștei sălăjene	13
Poșta Sălajului cu „benzi despărțitoare”	16
Poșta Sălajului - ediția a II-a	17
Timbru sau marcă?	19
Timbrul pentru sinistrați	21
<i>Ioan GHERASIM</i>	
Primele timbre fiscale mobile românești - 140 de ani de la apariție	22
<i>Călin ȘENCHEA</i>	
Împreună în Europa - Emisiunea filatelică EUROPA CEPT	24
<i>Gabriel Antoniu LAVRINCIC</i>	
Cum am intrat în Cartea Recordurilor scriind scrisori	34
<i>NUMISMATICĂ</i>	
<i>Dorin ABRAHAM</i>	
Contribuții la studiul monedei romane târzii din Dacia. Două monede de tip siliqua emise în timpul lui Constantiu II	47
<i>Traducere de Ștefan SZELEI</i>	
Despre monedele emise în timpul revoltei conduse de Francisc Rakoczi II	50
<i>Iulia-Alexandra PRIPON</i>	
Semnificația istorică a emisiunilor monetare de tip Sadagura (1771 - 1774)	52

MEDALISTICĂ

Ioan GHERASIM, Alexandra GHERASIM

Despre medaliile românești conferite combatanților în Războiul de Independență a României	61

DIN ISTORICUL COLECȚIILOR ȘI PREOCUPĂRILOR PENTRU COLECȚIE ÎN JUDEȚUL SĂLAJ

Emanoil PRIPON

Aspecte privind evoluția colecției Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei în perioada 1879 - 1918	71

ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ

Statutul Asociației Colecționarilor din Sălaj	85
Membrii Asociației Colecționarilor din Sălaj	98

ANEXE

Cuvânt înainte

Poate vă întrebați de ce un anuar al colecționarilor? Fiecare colecție este unică, la fel și colecționarul care o deține, acesta fiind influențat de factori precum pasiunea pentru obiectele respective, interesul și situația financiară, precum și suma alocată acestui hobby care poate deveni unul foarte costisitor. Noi, cei din Asociația Colecționarilor din Sălaj, am considerat că așternerea pe hârtie a experienței noastre, mai mare sau mai mică, poate ajuta altor colecționari sau cercetătorilor din diferite domenii.

Colecționarea diferitelor obiecte este o pasiune caracteristică tuturor vârstelor; încă de la o vârstă fragedă copiii încep să colecționeze fel de fel de obiecte, de la șervețele până la fotografii cu artiști, iar în timp pasiunea începe să se șlefuiască. A colecționa înseamnă și a descoperi, fiecare element al unei colecții având o însemnătate aparte.

Având în vedere diversitatea de obiecte care ne înconjoară, tipurile de colecții și de colecționari sunt la fel de diversificate. Nu există o graniță sau o restricție impusă atunci când vine vorba de o colecție. Colecționarii au o anumită viziune artistică asupra colecției, fiind responsabili și de multe ori chiar specialiști în anumite domenii. Pasiunea este una nobilă atât timp colecția este una în interes personal și nu face obiectul unei activități comerciale.

Asociația Colecționarilor din Sălaj cuprinde atât colecționari începători, cât și colecționari avansați, iar aceasta se extinde de la un an la altul. Indiferent de colecția pe care o deține, fiecare colecționar are o poveste unică și o personalitate aparte care se rasfrânge cu totul asupra colecției sale.

Daniel Mureșan

*Filatelie și
întreguri poștale*

Pasiunea mea – filatelia

Pe zi ce trece, marca poștală, emisar tăcut al tuturor țărilor, este din ce în ce mai îndrăgită. Tineri sau vârstnici, oameni cu profesii sau activități diferite se întâlnesc pe făgașul acestei pasiuni.

Marca poștală este astăzi folosită în toate statele lumii, dar așa cum se prezintă azi, este de factură relativ recentă.

Apariția mărcii poștale adezive este legată de numele englezului Rowland Hill, la 6 mai 1840, apărând prima marcă poștală adezivă din lume, având valoarea de un penny.

Răspândirea mărcilor poștale a fost rapidă, în următorii 10 ani de la apariția primei mărci poștale fiind emise în lume numai 47 de mărci. După 20 de ani, adică în 1860, numărul lor se ridicase la 835, iar în anul 1870 la 2686 mărci diferite. Astăzi, o asemenea statistică ar evidenția peste 2 milioane de emisiuni. Informativ, menționez că numai în țara noastră există până în prezent peste 6500 de unicate.

La scurt timp după apariția primei mărci poștale, au apărut și primii colecționari, primii filateliști. Apariția primilor filateliști a creat posibilitatea publicării unor lucrări de specialitate, care la rândul lor au trezit interes și astfel numărul filateliștilor a crescut mereu.

Creșterea numărului filateliștilor este dovedită încă de la apariția primelor mărci poștale. Astfel în anul 1852 a avut loc la Bruxelles prima expoziție filatelică, iar în anul 1853 gazeta engleză „Times” publică anunțuri filatelice. Prima revistă de specialitate a apărut în anul 1862 la Liverpool, ea numindu-se „The Monthly Advertiser” (Informația lunară).

Dezvoltarea filateliei pe plan mondial a făcut necesară apariția unui organ adecvat, care a luat ființă în anul 1926: „Federation Internationale de Philatelie”, prescurtat F.I.P., care își are sediul la Paris.

În țara noastră filatelia se pare că a pătruns la începutul celui de-al optulea deceniu din veacul XIX. Date precise nu există. La 1 ianuarie 1881 este publicat la București primul număr al revistei filatelice: „Timbrophilo - jurnalul philatelicu român”. În acest jurnal se făcea următoarea precizare: „Timbrophilia, prinzând de câțva timp și gust și în țara noastră, acel gust care se manifestă la început între junii studenți, a început a fi cultivată de câțva timp și de oameni serioși. Creând „Timbrophilul”, primul jurnal român, care iese în România, sperăm ca, prin importanța articolelor sale, vom putea să-l punem în curând alături de faimosul „Timbres-Poste Amis de Timbres” și alte jurnale germane și italiene care se ocupă cu destul succes de acest important studiu; și astfel să putem atrage favoarea lumii filatelice”.

De menționat că „Timbrophilo” a fost considerată, în ordine cronologică, a douăzecea revistă filatelică din lume.

A doua publicație filatelică românească a apărut în anul 1890 sub denumirea de „Timbrophilo - organ al timbrologiei din România”.

În anul 1891 ia ființă prima grupare a filateliștilor din țara noastră, „Societatea Filatelică Română”, a cărei activitate, deși scurtă, și-a adus un aport substanțial la dezvoltarea mișcării filatelice. În anul 1894 a avut loc la București prima expoziție filatelică, în grădina Cișmigiu, când au fost prezentate importante colecții.

După aceste începuturi, puternic ancorată în realitate, filatelia a crescut în scurt timp, recrutând în rândul colecționarilor milioane de pasionți care au descoperit multiple oportunități și un aport pozitiv celor care îl practică.

Colecțiile filatelice ne îmbogățesc cunoștințele din domenii diferite și variate. În afară de aceasta, filatelia dezvoltă simțul estetic atât prin frumusețea subiectelor oglindite pe mărci, cât și prin strădania ce se depune în organizarea și prezentarea colecțiilor într-o formă cât mai frumoasă. Filatelia dezvoltă în mare măsură simțul ordinii, pentru că numai un om ordonat se poate descurca în mulțimea de mărci poștale ce intră într-o colecție.

Filatelia mai dezvoltă și alte calități: oameni din orice colț de lume se apropie prin intermediu acestei pasiuni.

În filatelie, deosebirile de vârstă, de cultură sau profesie dispar. La baza relațiilor filatelice stă cinstea și corectitudinea. Experiența

vieții filatelice ne dovedește că aceia care s-au apropiat de filatelie cu gânduri necinstite, mai devreme sau mai târziu și-au primit riposta cuvenită și au fost înlăturați din rândul colecționarilor.

Acestea sunt numai câteva din trăsăturile educative ale filateliei. Enumerarea lor, departe de a fi terminată, constituie o dovadă că practicarea filateliei dezvoltă multiple trăsături pozitive.

Mărcile poștale formează obiectul colecțiilor filatelice și ele se pot clasifica după mai multe criterii, după perioada emisiei, după destinație, după scop, după timpul cât au avut putere de circulație, după teritoriul pe care au circulat etc.

După perioada în care au fost emise, mărcile se împart în:

- mărci clasice, emise între anii 1840 și 1875;
- mărci semiclasice, emise între anii 1875 și 1920;
- mărci moderne, emise începând din 1920.

După destinația emisiunii, mărcile poștale se pot împărți în:

- mărci destinate exclusiv satisfacerii necesităților poștale, cunoscute sub denumirea de uzuale;
- mărci comemorative sau jubiliare, emise cu ocazia unor evenimente;
- mărci cu subiecte tematice, emise în scopuri educative și instructive, ce duc la ridicarea cunoștințelor din diferite domenii;
- mărci emise în scopuri propagandistice, prin care se accentuează în mod deosebit frumusețile naturii, localități, floră, faună, bogății folcloristice etc.

Există și emisiuni de mărci care, conform indicațiilor Congresului F.I.P. de la Paris din 1964, nu au ce căuta în colecțiile filatelice. Acestea sunt emisiuni speculative, care se emit în tiraj mic, urmărindu-se numai realizarea unui profit ridicat.

După scopul pentru care au fost emise, mărcile se mai pot clasifica în:

- mărci franco (pentru francarea scrisorilor), destinate serviciilor plătite anticipat;
- mărci porto, care se aplică după prestarea unor servicii. În această categorie avem, de exemplu, taxa ce se încasează la scrisorile „post-restant”;
- mărci pentru plata serviciilor telegrafice și a altor prestații de poștă.

Toate aceste mărci fac parte din categoria celor destinate satisfacerii necesităților poștale și nu au nici o legătură cu mărcile comemorative, tematice sau propagandistice.

După timpul când au avut putere circulatorie, se împart în:

- cu putere circulatorie nelimitată;
- cu putere circulatorie limitată.

După teritoriul pe care au avut putere circulatorie, mărcile poștale se pot împărți astfel:

- mărci cu putere circulatorie în interiorul statului;
- mărci cu putere circulatorie în afara frontierelor statului emitent.

Prin Convenția Uniunii Poștale Universale, la care țara noastră a aderat în anul 1874, ca și prin ultimele acte de drept internațional (Convenția Poștală Universală de la Bruxelles din 1952, revizuită la Ottawa în 1957) în această problemă s-a convenit că toate mărcile poștale emise de statele membre au putere circulatorie pe teritoriile celorlalte state.

Experiența acumulată de filateliști în decursul anilor, ne învață că se poate numi filatelist numai acela care își formează o colecție după anumite criterii, în mod organizat. Criteriile principale de colecționare în filatelie sunt două, și anume: colecționarea pe țări și colecționarea tematică.

În organizarea colecțiilor mai trebuie avut în vedere alt criteriu, și anume ce fel de mărci se vor colecționa: ștampilate sau neștampilate.

Catalogul ne ajută să identificăm mărcile poștale, localizându-le în spațiu (țara emitentă) și în timp (anii și ordinea emiterii), indicând ca un veritabil dicționar enciclopedic prin text și reproduceri datele esențiale cu privire la scopul și caracteristicile emisiunilor poștale, la sistemul monetar și modificările lui etc.

Evident, primii pași sunt șovăielnici, dar străduiți-vă să depășiți cât mai repede stadiul de nesiguranță. Ajutați-vă singuri, căutând să vizionați colecții ale filateliștilor avansați, să participați la reuniunile unui cerc filatelic, să nu pierdeți prilejul de a vizita expozițiile și târgurile filatelice organizate, precum și conspectarea literaturii de specialitate.

Daniel MUREȘAN - membru fondator

Filatelia și istorie poștală - contribuții privind istoria Poștei sălăjene

Primele informații despre o poștă regulată le găsim în epoca romană. După războiul din 105/106, romanii au construit masiv rețele de drumuri, una din rutele principale fiind Apulum Saliconae - Potaisa - Napoca - Porolissum. Pe această rută circula poșta romană "cursus publicus", atât ca poștă rapidă cât și ca poștă pentru transporturi.

Mai apoi, abia în 1093 avem informații despre regimul poștal, când regele ungar Ladislau cel Sfânt (1077 - 1095) emite un decret prin care se asigură "circulația rapidă și nestânjenită a curierilor". Astfel, la cerere (în afara nobilimii și a bisericii), fiecare trebuia să pună la dispoziție calul, până la al treilea sat.

În timpul domniei lui Matei Corvin (1458 - 1490) s-a introdus primul poștalion, mijloc de transport ce permitea o circulație rapidă a poștei.

Casa Habsburg înființează, în anul 1551, prima linie cu distanțe și stații de schimbare a cailor precise: Pressburg (Bratislava) - Zalău - Cluj - Turda - Orăștie. Este prima oară când Zalăul intrase "în lumea bună", prima consecință fiind dezvoltarea vertiginoasă a comerțului. Câțiva ani mai târziu, Ștefan Bathory dădea drept Zalăului să-și aleagă 33 de senatori, care la rândul lor alegeau un primar.

La sfârșitul secolului XVI, curierii ce purtau blazonul argintat al cancelariei beneficiau de cazare și masă în Zalău. Mai mult, prin Hotărârea Dietei de la Karlsburg (Alba Iulia), semnată de principele Gabriel Bethlen, Zalăul era obligat să țină, pe cheltuiala sa, un număr suficient de cai pentru desfășurarea activității poștale. În anul 1614 ia ființă linia de curieri Karlsburg - Zalău, linie ce-i va costa pe zălăuani aproape 15.000 de guldeni anual. La adăpostul legilor favorabile, curierii savârșeau numeroase abuzuri, în special prin rechiziționarea cailor. Primarul Zalăului, alături de primarii

din Cluj, Hateg, Mediaș și Bistrița, înaintează din această cauză un protest lui Georg Racozi I, care pune capat organizării de curierat în Transilvania (1660).

După câțiva ani în care trimiterile poștale au avut de suferit în această zonă transilvană, Franz Racozi II înființează Poșta Națională Ungară, cu angajați în uniformă. Legea de funcționare a Poștei era foarte aspră: întârzierea trimitărilor poștale aducea cu sine pierderea funcției de poștaș, iar pierderea sau deschiderea scrisorilor duceau la condamnarea cu moartea!

Naționalizarea Poștei are loc în anul 1722, când Karl al VI-lea trece serviciile poștale din mâinile familiei Paar în proprietatea statului. Tot atunci ia ființă Direcția Poștală pentru Transilvania, care avea 6 linii principale de trăsuri poștale. Una dintre acestea era Klausenburg (Cluj) - Debrecen, cu stații la Zilah (Zalău), Bered (Mîrșid), Schamlye (Șimleu) și Kemar (Camăr). Tot în Sălaj mai avem stația Galjo (Gîlgău), ce se afla pe linia Klausenburg (Cluj) - Nagybanya (Baia Mare).

Poșta transilvană este subordonată din 1750 Directoratului Poștei Vieneze, care din 1755 s-a transformat în Comisia Poștală a Curții. Abia sub domnia lui Joseph al II-lea s-a înființat o direcție poștală pentru Transilvania, cu un oficiu principal la Sibiu. Localitățile cu secții financiare erau locuri de strângere a scrisorilor, care de două ori pe săptămână erau expediate la următoarea stație poștală.

La 1 ianuarie 1789 intră în vigoare noile taxe de însărcinare și recepție, care la stația poștală Zalău arătau astfel:

- scrisoare simplă = 4 creițari
- scrisoare dublă = 8 creițari
- trimitere în străinătate = dublu taxa
- scrisorile recomandate se predau cu 2 ore înainte de plecarea poștei, iar cele simple cu 1 oră

Aceste taxe sunt valabile până în 1829, când intră în vigoare un nou tarifar:

- 3 stații = 2 creițari
- 6 stații = 4 creițari
- 9 stații = 6 creițari
- 12 stații = 8 creițari
- 15 stații = 10 creițari
- 18 stații = 12 creițari
- peste 18 stații = 14 creițari

Maestrul poștal din Zalău (un fel de diriginte de poștă) purta haină roșie cu guler de catifea neagră brodat cu aur, vestă și pantaloni albi, pălărie roșie în trei colțuri cu cocardă neagră, nasturi galbeni cu margine aurită, cizme negre cu pinteni și spadă.

Rândurile de mai sus reprezintă doar o scurtă trecere în revistă a unui domeniu foarte larg, cu multe posibilități de studiu.

Daniel MUREȘAN - membru fondator

Poșta Sălajului cu „benzi despărțitoare”

Primele mărci poștale sub formă de blocuri care aveau între ele benzi albe (late de cca. 19,5 mm), au fost emise în Austria, la 1 iunie 1850. În țara noastră, se pare că prima marcă poștală cu bandă despărțitoare a fost „Emisiunea Paris 1872”. Într-un articol apărut în numărul 2 al Revistei Filatelice Române (1937), semnat de Robert Zocsak, se arăta că tipărirea mărcilor din emisiunea PARIS 1872 s-a făcut în coli mari ce conțineau 300 de mărci, aranjate în două blocuri a 150 de mărci, despărțite printr-o bandă lată de 4 mm.

Prima emisiune poștală românească locală imprimată cu benzi despărțitoare este „POȘTA SĂLAJULUI 1945”, la care valoarea de 2 pengo are semicolii tipărite opus, separându-se perechi tetebeche cu bandă despărțitoare. O interesantă varietate a acestei emisiuni este valoarea de 1 pengo, la care banda despărțitoare este nedantelată față de marca din dreapta.

Dacă azi banda despărțitoare este un simplu element de decor, de-a lungul timpului a fost subiect de studiu în filatelie. În Catalogul Mărcilor Poștale Românești - 1974, se utilizează termeni diferiți: dungă albă, spațiu median sau punte. Eu le-am spus tuturor BANDĂ DESPĂRȚITOARE.

Daniel MUREȘAN - membru fondator

Poșta Sălajului - ediția a II-a

Actul de la 23 august 1944 a dat semnalul izgonirii din Ardeal a administrației hortiste. Jocurile politice ale marilor puteri aveau să amâne definitivarea statutului acestei zone. Americanii și englezii cochetau cu ideea de a lăsa o parte din Ardeal Ungariei, însă Uniunea Sovietică declanșase împingerea României spre comunism. La 12 noiembrie 1944, Comandamentul Armatei Roșii cere oficialităților române să părăsească Ardealul de Nord. Astfel, județele din aceste zone s-au autoadministrat, sub "directa îndrumare" a Armatei Roșii.

După căderea Budapestei (ianuarie 1945), în județul Sălaj se trece la supratipărirea timbrelor rămase de la poșta maghiară, cu textul în limba română "Poșta Sălajului". La începutul lunii martie, urmare a instalării guvernului Petru Groza, devine contextul favorabil apariției celei de-a doua emisiuni locale Poșta Sălajului. Desenele erau noi, originale, cu inscripția POȘTA SĂLAJULUI 1945. Se tipăresc 3 valori la tipografia Seres din Zalău, într-un tiraj de 10.000 de exemplare: 50 fileri, portocaliu pe hârtie albă; 1 pengo, albastru pe hârtie albă; 2 pengo, lila-roșu pe hârtie ocru-gălbuie. Primele două valori au fost tipărite în coli de 2 x 30 bucăți, iar cea de-a treia valoare în coli de 2 x 25 de bucăți, cu un rând de 5 bucăți nedantelate în partea de jos și câte 5 perechi cap la cap (cu o banda despărțitoare între ele), din mijlocul colii (tete-beche 5R).

Perspectiva revenirii administrației românești în zonă nu era foarte clară, de aici curajul autorităților de a emite seria de timbre respectivă, ilustrată de îmbrăcămintea tradițional românească a factorului poștal de pe primele două timbre. Și vizitiul de pe a treia marcă poștală are îmbrăcaminte românească, ca să nu mai vorbim despre "românizarea" cuvântului "filler" în "fileri". Ca să întăresc afirmația mea referitoare la "curajul autorităților", dau exemplul celorlalte trei mărci locale din zonă (Tg. Mureș, Odorhei și Oradea), care aveau texte bilingve.

Încă din anul 1946 se semnaleză existența unei coli de 50 de eseuri (probe de culoare) ale valorii de 2 pengo, dantelată numai orizontal. Datorită slabei performanțe a mașinii de tipărit, dantelura era rugoasă (dealtfel situația se întâlnește la tot tirajul), iar desprinderea pe verticală se făcea prin rupere.

Cele mai interesante erori sunt semnalate la mărcile nedantelate. La nominalul de 2 pengo am întâlnit mărci cu nuanțe vizibil diferite. În colecția mea am valoarea de 2 pengo nedantelată pe o latură, piesă rar prezentată în cataloagele filatelice. Aceste valori nu sunt accidente filatelice, ci varietăți de dantelură: au apărut câte 5 pe fiecare coala de 50. Regretatul profesor Marcel Șapira a semnalat perechi orizontale de 1 pengo nedantelate la mijloc, dar personal nu am întâlnit astfel de erori.

Dantelurile duble sunt foarte rare. Recent am admirat o astfel de piesa în colecția cercetătorului clujean Mircea Dragoteanu. Este vorba despre un bloc de 4 timbre de 2 pengo, având dublă dantelură atât la marginea colii, cât și între cele două rânduri.

Dantelurile deplasate se întâlnesc frecvent, dar mai ales la valorile de 50 fileri și 2 pengo.

După mine, semnele constante de pe placa tipografică sunt puține și fără o amprență evidentă. Ion Micu (revista *Filatelia* - nr.9/1963) descrie pentru valoarea de 1 pengo la marca din dreapta-jos situată lângă puntea despărțitoare a colii un punct caracteristic situat sub litera "S" din POȘTA.

Timbru sau marcă?

În limbajul cotidian, se folosesc ambele variante în a desemna mijlocul de taxă poștală. Cele două cuvinte sunt neologisme, provenind din germanul "briefmarke", respectiv din francezul "timbre". În Franța, utilizarea cuvântului se face pentru prima oară în anul 1868, pe timbrele utilizate pentru francarea ziarelor. Astfel, în centrul vulturului imperial se află inscripția "TIMBRE IMPERIAL/JOURNAUX". Pe primele mărci germane nu întâlnim cuvântul "marke", ci "POST STAMPEL" sau "ZEITUNGS STEMPEL". Totuși, cuvântul "marke" era folosit curent, întâlnindu-se în filigranele BRIEF-MARKEN și ZEITUNGS-MARKEN, ale emisiunilor uzuale și pentru ziare (1864).

Principatul Moldovei a folosit pentru modernizarea serviciilor sale poștale un consilier provenit din poșta imperială austriacă (von Manowarda), deci era normal ca să adopte în terminologia poștală cuvântul "marcă", preluat de la germanul "marke". Aceasta este denumirea sub care apărea în "Buletinul Oficial" al Principatului denumirea instrumentelor doveditoare ale plăților poștale. În felul acesta, Poșta Moldovei a făcut o alegere de termen, optând pentru neologismul de origine germană. Această opțiune nu trebuie atribuită doar prezenței specialiștilor austrieci în aparatul poștal, ci și necesității de a diferenția noul termen de cel de "timbru", ce fusese folosit anterior pe timbrele fiscale fixe, imprimate pe actele ce erau supuse taxării fiscale. Acele acte cu "timbru domnesc" erau inspirate de cele ce erau în uz în Franța.

Aceste considerente ne duc la ideea că intenția celor ce au emis prima emisiune de mărci poștale în Principatul Moldovei („Cap de bour” - 1858) a fost ca ele să fie denumite „mărci”.

În schimb, termenul de timbru a fost folosit constant pentru plata taxelor fiscale sau a altor taxe. După semnarea Convenției Uniunii Poștale Universale, emisiunile românești purtau imperativ cuvântul „POȘTA”, care le definea natura.

În țara noastră, instrumentele de plată a taxelor încep, cronologic, cu „Timbre cu suprataxă de binefacere” (Torcătoarea, Țesătoarea) - 1906, continuându-se cu ”Timbre de ajutor”, ”Taxă de plată”, ”Timbrul aviației” sau ”Timbre statistice”. O altă categorie aparte au format-o ”Timbrele oficiale”, destinate exclusiv trimiterilor oficiale, desprinse din marea masă a traficului poștal al publicului.

Din cele de mai sus se desprinde ideea că folosirea denumirii de ”marcă” e pe deplin justificată pentru însemnele de plată ale prestațiilor poștale, în timp ce termenul de ”timbru” a fost folosit pentru atestarea plății unor alte taxe (fiscale, diplomatice, judiciare etc). În vorbirea curentă este puțin uzitat cuvântul ”marcă”, de obicei spunându-se ”timbru”.

Daniel MUREȘAN - membru fondator

Timbrul pentru sinistrați

Singurul timbru pentru ajutorul sinistraților din România a fost emis în anul 1930 și a circulat alături de timbre cu valoare de francare, conform Legii Timbrului și a Impozitului pe Acte și Fapte Juridice din 29 aprilie 1927. Formatul timbrului este 30 x 24, clișeul 26 x 20, dantelura 11 ½ : 11 ¼, pe hârtie gri, litografiată, fără filigran.

Timbrul nu apare în Cataloagele Mărcilor Poștale din 1974 și 1984, deși alte timbre similare care nu aduceau venit pentru Poșta („Timbrul Statistic”, Timbrul Aviației”) apar în aceste cataloage.

Timbrul pentru sinistrați a avut caracter de colectă publică, însă, deoarece nu apare în respectivele cataloage, este posibil să nu fi existat o dispoziție sau o indicație condiționând transmiterea corespondențelor de aplicarea acestui timbru pe lângă francarea tarifară poștală. Dacă timbrele de ajutor și asistență trebuiau să fie aplicate pe trimiteri la un anumit quantum prescris, timbrul pentru sinistrați nu era obligatoriu. Contrar celor arătate mai sus, există numeroase circulații postale, însă mai puține acte francate cu acest timbru. Probabil fondurile rezultate din vânzarea acestor timbre erau colectate de o asociație și nu de stat, astfel explicându-se lipsa documentelor de obligativitate.

Bibliografie

Mihai Cojocar (2006), *Catalogul timbrelor fiscale și a vignetelor românești*.

Primele timbre fiscale mobile românești *– 140 de ani de la apariție*

La 1 septembrie 2012 se împlinesc 140 ani de la apariția primelor timbre fiscale mobile romanesti. Catalogul timbrelor fiscale românești publicat de Mihai Cojocar, prezintă primele timbre fiscale mobile românești la poziția 2i1 - 1.09.1872 ROMÂNIA TIMBRU. STEMA ÎN OVAL, emisiune care cuprinde 5 valori, format 32 x 44, clișeu 28 x 41, dantelura 11 : 10 ½, fără filigran, hârtie subțire, netedă, albă, tipografiate în străinătate - Franța, pe fond de siguranță:

1. Valori 5 B(ani)
2. Valori 10 B(ani)
3. Valori 15 B(ani)
4. Valori 20 B(ani)
5. Valori 25 B(ani)

Istoria acestor timbre fiscale, precum și unele date legate de primii pași în fiscalitatea românească sunt prezentate mai jos.

La 28 februarie 1872, domnitorul Carol I a promulgat „Legea instituirii taxei de timbru și înregistrare”, sancționată și promulgată la 28 febr. 1872 prin Decretul nr. 412, urmând ca la 1 sept. 1872 să fie pus în circulație un număr de 5 timbre fiscale mobile.

Legea de mai sus este prima care a introdus la noi în țară taxa de timbru și înregistrare asupra tuturor actelor judecătorești și administrative, fie civile, fie comerciale, precum și asupra mutațiilor de proprietăți imobiliare și mobiliare. Această lege, modificată după cum au impus timpurile, există și astăzi și guvernează emisiunile de timbre fiscale de uz general.

Începutul unui sistem fiscal organizat este marcat de Regulamentul Organic de la 1 ianuarie 1832, până la acest act nu se poate vorbi de un sistem fiscal organizat în adevăratul sens al cuvântului. Asta nu înseamnă că până atunci nu au existat impozite. Dimpotrivă, au existat prea multe. Oamenii din statele Domnești (Moldova și Țara Românească) au plătit impozite supraîncărcate, motiv pentru

emigrarea în țările vecine; în afară de a fi prea multe și mari, ele nu au fost chiar colectate de către funcționarii de stat, ci de antreprenori, diverse taxe de colecție (taxildari), care au dobândit la licitațiile publice dreptul de a colecta taxe de la cetățeni. Au fost abuzuri mari în colectarea de impozite, luând de la țărani - categoria fiind numai contribuabilii, iar nobilii și personalul clerical să fie exceptate.

Regulamentul Organic a impus plata trimestrială a oricărui impozit, emiterea de chitanță pentru colectarea taxei, indiferent dacă contribuabilul știa carte sau nu, suma fiind la rândul său depusă cu o chitanță. Schimbările survenite au ușurat întrucâtva viața contribuabilului, deja dificilă, și a facilitat drumul spre viitoarea legislație.

Nevoia pentru a crea timbre românești pentru acte judecătorești și comerciale, a condus la stabilirea la Iași a unei tipografii de Stat „Workshop Stamp” („Atelia Timbrului”), care a început activitatea la 12 ianuarie 1856.

Primul timbru fiscal românesc, „timbru fixu”, a apărut în anul 1856, cu doi ani înaintea celebrelor „Cap de Bour”. Cel care a avut inițiativa emiterii unui timbru fiscal, ca de altfel și a unui program bine chibzuit pentru îmbunătățirea mijloacelor financiare, a fost domnitorul Grigore Alexandru Ghica Vodă. Acesta dispune să se publice „Domneasca Ordonanță sub no. 2, pentru promulgarea legiurii atingătoare de statornicia tacsiei timbrului” prin care se înființa, sub formă de coli timbrate, primul timbru fix - *timbru domnesc* - în valoare de 20 parale și timbrele graduale (proportionale de mai târziu).

Primele lucrări realizate la Fabrica de Timbre au fost în anul 1872, colile încrustate și polițele. Din 1875, tipografia imprimă timbre fiscale în două culori: chenarul, textul și stema țării în negru, iar fondul de siguranță în culori diferite, caracteristice fiecărei valori, iar un an mai târziu, uzuale. Din 1873, Fabrica de Timbre a executat și cărți poștale deschise, pentru interiorul țării, iar din 1879 și externe. Din 1890, apar mandatele poștale interne, apoi externe.

Bibliografie:

1. „Legea instituirii taxei de timbru și înregistrare”, sancționată și promulgată la 28 febr. 1872 prin Decretul nr. 412.
2. www.revenues.ro/timbrul-domnesc/royal-stamp.
3. Mihai Cojocar, *Catalogul timbrelor fiscale și a vignetelor românești 1856-2006*, 2006, p. 156 - 157.

Călin ȘENCHEA - membru fondator

Împreună în Europa - Emisiunea filatelică EUROPA CEPT

Încă din antichitate umanitatea a dorit să conviețuiască împreună. Prima perioadă de unificare s-a înlăptuit sub Imperiul Roman. Căteva sute de ani, mai bine de jumătate din Europa a trăit sub același acoperiș. Au mai existat încercări de unificare politică sau militară a Europei sub Imperiul Carolingian, Sfântul Imperiu Romano-German, Franța lui Napoleon, Habsburgi, Reichul german.

După terminarea celui de-al doilea război mondial, statele din Europa de Vest sprijinite de SUA au intrat în competiție cu URSS și statele socialiste din Tratatul de la Varșovia. Începând cu anul 1950, țările europene încep să se unească, din punct de vedere economic și politic, propunându-și să asigure o pace durabilă. În 18 aprilie 1951 s-a semnat tratatul care înființează Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului. În 25 martie 1957 Belgia, Franța, Germania de Vest, Italia, Luxemburg și Olanda au semnat Tratatul de la Roma, tratat care pune bazele Comunității Economice Europene CEE, cunoscută și sub denumirea de „Piața Comună”.

Această dorință și necesitate de a trăi împreună s-a reflectat și în filatelie. Există mai multe teme care reflectă dorința de unire în Europa. Printre aceste teme se pot exemplifica: CSCE - Conferința pentru Securitate și Cooperare Europeană, SEPAC, NATO, Colaborarea Cultural-Economică Intereuropeană (emisiuni apărute în statele socialiste), Europa CEPT etc.

Timbrele EUROPA sunt mărci poștale emise de administrațiile poștale europene și poartă logo-ul EUROPA CEPT. Aceste timbre subliniază cooperarea în domeniul poștal, promovând filatelia. Se promovează rădăcinile comune, cultura și istoria Europei, obiectivele comune. De la prima sa apariție în 1956, timbrele EUROPA au fost un simbol tangibil al dorinței Europei pentru o mai bună integrare și cooperare. Sunt emise

de administrațiile poștale membre ale Comunităților Europene (1956-1959), Conferința Europeană a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT 1960 - 1992) și PostEurop din 1993.

Pe data de 15 septembrie 1956 apar primele timbre cu tematica Europa. Primele țări care au emis timbre Europa au fost statele care vor semna Tratatul de la Roma și Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului CECO (6 țări; 13 timbre). Prima emisiune a fost realizată de artistul francez Daniel Gonzague și desenul reprezintă **un turn, cu o schelă în față, format din 6 litere ale cuvântului latin Europa**. Simbolizează construcția unei Europe comune.

În 1957, aproape în aceeași zi ca și în 1956, 16 septembrie, apare a doua emisiune. La acest proiect, pe lângă cele 6 țări, mai aderează Elveția și Saarland (teritoriul german, sub controlul aliaților). Tema a fost **pace și bunăstare prin agricultură și industrie**, dar nu a fost realizat un desen comun. Fiecare țară a creat un desen propriu. Cele 8 țări au emis 17 timbre.

La 13 septembrie 1958 au apărut timbrele din cea de-a treia emisiune (8 țări, 17 timbre). Tema emisiunii a avut un desen comun, **un porumbel care zboară deasupra literei E din Europa**, realizat de artistul olandez Andre Van der Vossen. Turcia înlocuiește Elveția în acest an.

În timpul verii anului 1959, la Montreux (Elveția), a avut loc o conferință la care au participat 23 de administrații poștale europene cu denumirea „Conferința Europeană a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT)”. Acesta este certificatul de naștere oficial al temei Europa CEPT.

La 19 septembrie 1959 au apărut timbrele celei de-a patra emisiuni. Elveția și Austria s-au alăturat primelor 6 țări care au emis timbre. Macheta comună a fost **un inel** format din 6 verigi de lanț peste care scrie EUROPE creat de artistul german Walter Brudi. Cele 6 inele, verigi reprezintă primele state care prin cooperare formează un inel. Cele 8 țări au emis 15 timbre.

Anul 1960, a fost primul an oficial Europa CEPT în care 20 de țări au emis un total de 36 de timbre, mai mult decât dublu față de 1959. Pentru 11 țări, a fost prima lor emisiune sub această temă, Europa (Danemarca, Finlanda, Marea Britanie, Grecia, Islanda, Irlanda, Liechtenstein, Norvegia, Portugalia, Spania și Suedia). Macheta a fost comună tuturor țărilor, **o timonă (roată) cu 19**

spite, concepută de artistul finlandez Pentti Rahikainen. În acel an, Liechtenstein a emis primul timbru Europa, dar cu grafica diferită față de celelalte țări (un fagure în care este scris EUROPA). Liechtenstein a emis numai 322.000 de timbre, motiv pentru care au aparut speculații și a devenit foarte rapid o piesă căutată, din cauza rarității lui.

În deceniul următor, numărul țărilor care emit timbre s-a modificat an de an, unele țări rămânând credincioase acestei teme, altele având apariții ocazionale.

Macheta anului 1961 a fost un **porumbel stilizat din 19 porumbei**, concepută de artistul olandez Theo Kurpershoek. Porumbelul reprezintă Europa unită formată din cele 19 țări (porumbei) care trăiesc în pace și colaborare. La acest proiect au participat 16 țări, emițând 34 de timbre.

Anul 1962 se caracterizează prin participarea la proiect a 18 țări, 39 de timbre. Macheta comună a fost **un copac stilizat, cu 19 frunze**, proiectată de artistul luxemburghez Weyer Lex. Copacul este Europa care are 19 administrații poștale care trăiesc împreună.

Grafica comună a anului 1963 este o **cruce stilizată**, în interiorul căreia este scris CEPT, proiectată de artistul norvegian Arne Holm. La proiect aderează 19 țări care emit 36 de timbre.

Desenul apărut pe timbrele anului 1964 a fost o **floare stilizată**, proiectată de artistul francez Georges Bétemps. Europa este o floare cu 19 petale (state). Au emis 19 de țări, 36 de timbre.

Timbrele anului 1965 au ca desen comun o **ramură de copac cu 3 frunze**, proiectat de artistul islandez Hördur Karlsson. Cele 19 de țări au emis 36 de timbre. Cele 3 frunze reprezintă: mesaje (scrisori), telegraf și telefon.

Anul 1966 a adus un nou desen comun, o **barcă cu vela stilizată**, realizat de artiștii germani Gregor și Bender Josef. Desenul simbolizează o Europă comună care navighează pe o mare liniștită. Cele 19 țări au emis 37 de timbre.

În 1967, proiectul comun reprezintă **2 roți dințate** antrenate de o a treia roată în interiorul căreia este scris CEPT, conceput de artistul belgian Oscar Bonnevalle. Desenul simbolizează CEPT-ul care angrenează administrațiile, statele europene care lucrează împreună. San Marino a emis un timbru care nu are desenul comun. Pe această marcă este harta Europei. În acest an 19 țări au emis 37 de timbre.

În anul 1968, artistul elvețian Hans Schwarzenbach a proiectat o **cheie cu logo-ul CEPT în mâner**. Cheia deschide ușa unei Europe comune. Participă la proiect 18 țări cu 35 de timbre.

Anul 1969 a fost o nouă ocazie pentru multe țări să ia parte din nou la proiectul Europa. În acest an au participat pentru prima dată poșta din Vatican și Iugoslavia. Iugoslavia a fost prima țară comunistă care ia parte la proiect. În acel an macheta comună a fost un **templu în interiorul căruia sunt scrise cuvintele Europa și CEPT**. Grafica a fost realizată de artiștii italieni: Luigi Gasbarra și Georgio Belli. Au emis 26 de țări, 48 de timbre.

Macheta anului 1970 este un **soare compus din 24 de fire întreșesute** concepută de artistul irlandez Louis Le Brocquy. La proiect aderează 19 țări, 42 de timbre.

Anul 1971 aduce un nou participant, micul stat Malta. Macheta comună este un **lanț care taie cuvântul „europa” în dreptul literei „o”**. A fost realizată de către artistul islandez Helgi Hafliðasson. În acest an 21 de țări emit 44 de timbre.

În 1972 Andorra (poșta spaniolă) emite pentru prima dată un timbru CEPT. Cu numai 200.000 de timbre care au fost emise de către poșta spaniolă din Andorra, din care o mare parte din ele au fost cumpărate de filatelii spanioli, această marcă este bine cotate în cataloagele de specialitate. Artistul finlandez Paavo Huovinen a reprezentat o **auroră boreală** ca desen comun în cele 22 de țări, care au emis 46 de timbre.

Desenul anului 1973 este un **corn stilizat**, realizat de artistul norvegian Leif Frimann Anisdahl. Cele 3 săgeți care compun cornul se spune că reprezintă obiectivele principale ale CEPT: poșta, telgrafia și telefonul. Cele 50 de timbre au fost emise de către 24 de țări.

Anul 1974, a fost un an important pentru tema Europa, deoarece de atunci, o temă comună a înlocuit sistemul de machetă comună folosit din 1956. Numai logo-ul (literele) CEPT, de pe fiecare marcă poștală, indică faptul că este un „timbru Europa”. Prin apariția de desene diferite pe timbrele acestei teme a crescut atractivitatea lor, dar și mesajul transmis de fiecare timbru în parte. În acel an, prima temă aleasă a fost **Sculpturi**. Cele 23 de țări au emis 49 de timbre.

În anul următor (1975) tema a fost **picturi** (24 de țări, 50 de timbre). În acest an poșta locală din partea turcă a Ciprului

a emis o serie pe această temă. Din cauza situației politice de pe insula Cipru, timbrele emise de către partea turcă a insulei nu sunt recunoscute la nivel internațional. Chiar dacă aceste timbre poartă logo-ul Europa, acestea nu sunt acceptate oficial de către CEPT. Totuși colecționarii le-au acceptat și apar în majoritatea cataloagelor filatelice.

În 1976, tema comună a fost **obiecte de artizanat**. Cele 27 de țări au pus în circulație 58 de timbre. Două noi administrații poștale au apărut în acel an, Guernsey și Insula Man.

Anul 1977 se caracterizează prin tema comună **peisaje**, la care aderează 28 de țări, care emit 56 de timbre cu imagini din țările lor.

În 1978, 30 de țări emit 65 de timbre pe care apare imaginea unor importante **monumente**. Jersey a luat parte pentru prima dată la acest proiect.

În 1979 tema a fost **istoria poștală**. Insulele Feroe și Gibraltar au început să participe la proiect din acel an. Gibraltar nu este de fapt un membru CEPT, dar emite în fiecare an timbre pe același subiect, dar fără logo-ul oficial. Cele 31 de țări emit 68 de timbre.

Tema pentru 1980 a fost **oameni celebri**. Cele 32 de administrații poștale au emis 67 de timbre care omagiază personalități europene.

În 1981 tema a fost **folclorul și sărbătorile**. Au fost emise 69 de timbre de către 35 de țări. Pentru prima dată, Insulele Azore și Madeira au emis timbre Europa sub nume propriu.

În anul 1982, 35 de țări au emis 70 de timbre cu tema comună **evenimente istorice**.

În 1983, cele 35 de țări emit 71 de timbre care exemplifică unele din cele mai importante **invenții**.

În 1984 s-au aniversat 25 de ani de la primele timbre aparute oficial sub această temă (prima conferință CEPT). Pentru a celebra acest eveniment s-a decis utilizarea, din nou, în acest an, a unei machete comune, așa cum a fost cazul înainte de 1974. Macheta a fost un **pod** care unește țările, oamenii, culturile, proiectat de Jacky Larrivière, gravor francez. Cele 35 de țări au emis 67 de timbre.

În 1985 se revine la o temă comună, dar cu desene diferite pe timbrele emise în acest an. Tema a fost **Anul European al Muzicii**. Cele 35 de țări au emis 73 de timbre.

Anul 1986 aduce pentru cele 35 de administrații poștale, 74 de timbre cu tema **conservarea naturii**.

În 1987 tema este **arhitectura modernă**. Cele 35 de țări emit timbre care prezintă 74 de clădiri moderne.

Anul 1988 are ca temă comună **transportul și telecomunicațiile**. Pe cele 79 de timbre din 35 de țări sunt exemplificate diverse mijloace de transport utilizate pentru trimiterile poștale și telecomunicații.

Tema anului 1989 este **jocuri pentru copii**. Jocurile copilăriei sunt ilustrate pe cele 80 de timbre din 35 de țări.

În noiembrie 1989, Zidul Berlinului a căzut și s-a pus capăt divizării între Est și Vest, între vechea și noua Europă. Acest lucru a adus multe schimbări în Europa, nu numai politic, dar și cultural și a temei Europa CEPT.

În 1990 tema a fost **construcții de oficii poștale**. Numărul țărilor care s-au înscris în CEPT a crescut (fostele țări socialiste), dar nu au emis timbre în acest an. Cele 35 de țări au emis 78 de timbre pe care se pot vedea diverse construcții de oficii poștale vechi și noi.

În 1991 încep să editeze și țările foste comuniste, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, România. Tema anului este **explorarea spațiului**. Cele 40 de țări emit 83 de timbre.

În 1992 (42 de țări, 90 de timbre), se aniversează 500 de ani de la **descoperirea Americii de către Cristofor Columb**. Albania a luat parte pentru prima dată la acest proiect. Croația a fost în acel an prima republică din fosta Iugoslavie care emite timbre Europa.

În 1993, 45 de țări emit 92 de timbre. Tema comună a fost **arta contemporană**. Lituania, Moldova, Slovenia, Belarus, Bosnia-Herțegovina au luat parte pentru prima dată la acest proiect. Slovacia și Republica Cehă emit pentru prima dată, ca două state independente după separarea Cehoslovaciei. Vaticanul emite din nou după 1969.

În 1994, emit pentru prima dată Åland, Groenlanda, Estonia și Letonia. Tema anului a fost mari **descoperiri științifice**. Cele 48 de țări emit 85 de timbre.

Construcția europeană duce la pace și bunăstare pe continentul european. În 1995 (48 de țări, 90 de timbre), s-au aniversat 50 de ani de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Timbrele Europa promovează **pacea și libertatea**. Rusia, Bosnia și Herțegovina au luat parte pentru prima dată în acel an la acest proiect comun.

În 1996 s-a ajuns la 52 de țări care emit 89 de timbre. Tema comună a fost **femei celebre**. Macedonia a emis prima emisiune

Europa. Pe mărcile din Albania, Macedonia, San Marino, Turcia apare imaginea Maicii Tereza.

Tema anului 1997 a fost **povești și legende**. Cele 54 de țări emit 96 de timbre. Armenia și Ucraina emit pentru prima dată. Poșta sârba din Bosnia și Herțegovina participă cu un statut neoficial la această temă filatelică.

În 1998 (56 de țări, 94 de timbre), au avut ca temă comună **festivaluri și sărbători naționale**. Azerbaidjan, Georgia, Belarus au luat parte în acel an pentru prima dată la acest proiect.

Rezervații naturale și parcuri este tema anului 1999. În acest an sunt promovate de către cele 56 de țări pe cele 100 de timbre emise frumusețile naturale ale Europei și fauna protejată a continentului nostru.

Anul 2000 este anul în care se trece la un nou mileniu, moment potrivit pentru PostEurop pentru a sărbători acest eveniment, cu o nouă temă. Macheta a fost realizată de artistul francez Jean-Paul Cousin. Acesta reprezintă **un turn din șase stele construit de copii pe un câmp verde, cu litera E din Europa** pe ea. Cele 6 stele reprezintă primele 6 țări care au emis timbre Europa. Iugoslavia, poșta croată din Bosnia și Bulgaria au avut un desen diferit față de cel comun. Unele țări au emis pe lângă un timbru cu tema comună, cel puțin un al doilea care are un desen diferit (Croația, Monaco, Ungaria, Muntenegru, poșta turcă din Cipru, poșta sârba din Bosnia, Anglia, poștele locale engleze). Cele 55 de țări emit 68 de timbre.

În anul 2001 a fost aleasă ca temă comună **Apa** - o comoară naturală. Apa, elementul de bază pentru viața de pe Terra, este ilustrată de cele 92 de timbre emise de 56 de țări.

Anul 2002 a fost anul introducerii unei monede europene comune: euro. Douăsprezece țări din Uniunea Europeană folosesc euro de la 1 ianuarie 2002, precum și unele microțări ca Andorra, Monaco, San Marino și Vatican. Pe unele timbre Europa din acel an este trecută valoarea nominală în euro, pe altele au trecut în euro și în moneda națională, iar pe altele numai în moneda națională. Sunt emise 93 de timbre de către 58 de țări. Tema anului a fost **circul**. Olanda și Norvegia participă din nou la acest proiect comun. Olanda nu a mai emis din 1992, iar Norvegia din 1993. PostEurop realizează un concurs: cel mai bun design de timbru EUROPA. Acesta este un eveniment anual on-line, în

care rezultatul este anunțat în timpul Adunării Plenare. Toate administrațiile poștale care emit timbre EUROPA se pot înscrie în competiție. Telespectatorii web și membrii PostEurop sunt invitați să voteze pentru timbre lor preferate. Câștigătorul anului 2002 este timbrul emis de Malta (timbrul reproduce portretul unui clown, machetator Gino Theuma).

Art Poster a fost tema aleasa pentru anul 2003. La proiect participă 57 de țări care emit 96 de timbre cu reproduceri ale unor afișe sau postere. Concursul pentru cel mai frumos timbru Europa al anului este câștigat de către marca din Monaco care reprezintă o fată tânără stând pe o placă de scufundări. Până în 2007, cel mai bun timbru Europa a fost selectat doar de către membrii PostEurop în timpul adunării plenare. În acel an Iugoslavia devine Serbia-Muntelegru.

Tema comună din 2004 (57 de țări, 96 timbre) a fost **vacanța**. Tema acelui an nu a fost înțeleasă de către fiecare țară în același mod. Unele țări, ca Georgia, au înțeles că tema sărbătorile religioase, cu un timbru pentru sărbătorirea Crăciunului și altul pentru Paști. Groenlanda a câștigat concursul cel mai frumos timbru Europa din acel an, cu un timbru foarte frumos (două fete din Groenlanda, în costume naționale, se salută prin frecarea nasului, cu Oceanul Arctic în fundal și text „Salutări din Groenlanda”).

În 2005, tema anului a fost **gastronomia**, o temă interesantă pentru toți iubitorii de produse alimentare. Pe cele 103 timbre din cele 60 de țări sunt promovate alimente și mâncăruri din Europa. Muntenegru și administrațiile poștale croate și sârbe din Bosnia și Herțegovina au luat parte pentru prima dată în calitate de membri oficiali UPU. Kazahstan a luat parte pentru prima dată, deși doar o parte din teritoriul țării se află în Europa. Islanda a câștigat concursul cel mai frumos timbru Europa, cu o marcă rotundă, în formă de placă.

În 2006 cele 60 de țări emit 105 timbre. Kosovo a luat parte pentru prima dată, chiar dacă aceasta nu a fost independentă în acel moment. Administrația oficiului poștal UNMIK (forțele ONU din Kosovo) a emis 2 timbre. 2006 a fost anul unei teme comune: **Integrare prin ochii tinerilor**. Integrarea într-un sens larg. Ar putea fi integrarea de oameni de o altă cultură, țară sau de persoane cu handicap (Republica Cehă). Ucraina a câștigat concursul acelui an.

Acel timbru arată Pământul care plutește în vastul univers care-l înconjoară. Oamenii se țin de mâini și simbolizează integrarea în lume pentru binele comun al omenirii în viitor.

Anul 2006 a fost anul celei de-a **50-a aniversare a timbrelor Europa**. Multe țări din întreaga lume au decis să sărbătorească acest eveniment prin emiterea de timbre care să comemoreze această aniversare. Destul de ciudat, țările europene care au emis timbre au fost puține. Niciuna din cele 6 țări care au emis primele timbre Europa în 1956 nu au aniversat acest eveniment. Majoritatea timbrelor reproduc machetele mărcilor care au apărut începând cu 1956.

În 2007 PostEurop a decis să sărbătorească 100 de ani de la apariția primilor **Cercetași** (Scoutism). Au apărut 111 timbre în 62 de țări. Rusia a decis să nu ia parte în acel an la proiect. Concursul anului a fost câștigat de Armenia. Toate mâinile fac semnul scout, reprezentând toleranța și solidaritatea. Acesta a fost primul an în care oameni din întreaga lume au putut vota prin internet pentru a selecta cel mai bun timbru Europa.

Tema anului 2008 (63 de țări, 107 timbre) a fost **scrisori**. Un mod frumos de a promova comunicarea prin intermediul scrisului și a scrisorilor. Regiunea Nagorno-Karabakh a emis timbre Europa pentru prima dată. Această regiune situată în Caucaz este disputată între Armenia și Azerbaidjan. Începând cu anul 1992, majoritatea armeană din Nagorno Karabakh a declarat regiunea independentă. Ungaria a câștigat concursul Cel mai frumos timbru Europa. Acest timbru descrie tema „scrisoare” astfel: în fundal, în forma unei scrisori trimise, și în prim-plan cu o pagină pe care se scrie în acel moment.

„**Astronomie**” a fost tema comună aleasă de PostEurop pentru emisiunea Europa 2009. Tema a fost selectată în urma unei cereri din partea Comisiei pentru Istoria Astronomiei a Uniunii Internaționale de Astronomie, care, în 2009, a sărbătorit aniversarea a 400 de ani de la primele observații astronomice cu ajutorul unui telescop realizat de Galileo Galilei. Au apărut 112 timbre în 63 de țări. Ungaria a câștigat pentru al doilea an consecutiv concursul „Cel mai frumos timbru Europa”. Timbrul reproduce portretul lui Galileo, sonda spațială cu același nume, lansată în 1989, cu spațiul interplanetar ca fundal.

Subiectul anului 2010 a fost **cărțile copilăriei**. Această temă a fost aleasă pentru a marca Ziua Internațională a Copilului, 1 iunie. Desenele de pe timbre ilustrează cele mai cunoscute povești de pe continentul nostru. Concursul anului a fost câștigat din nou de către Ungaria. Desenele de pe timbre îl reproduc pe ursulețul Vackor și au fost realizate de graficianul Károly Reich (1922-1988). Toate desenele au apărut ca ilustrații în cartea de povești pentru copii „Poveștile lui Vackor”, scrisă de Istvan Kormos.

Anul 2011 a fost **Anul Internațional al pădurilor**. PostEurop a ales pentru marcarea acestui eveniment tema: pădurea. Cel mai frumos timbru a fost ales un timbru din Turcia și a fost proiectat de Ates Bulent. Desenul prezintă pădurea toamna.

În anul 2012 s-a ales tema comună pentru mărcile Europa **Vizitează...** (de exemplu, „Vizitează România” sau „Vizitează Moldova” etc). Cel mai frumos timbru al anului a fost ales marca proiectată de Ágnes Rozmann, o artistă graficiană maghiară. Motivul principal al timbrului este codul de țară Ungaria pentru domeniul net „. HU”, care este umplut cu ardei roșii și verzi.

Pentru următorii ani PostEurop a propus temele:

2013 - Van Postman - vehicule poștale. Se aniversează 20 de ani de la înființarea PostEurop

2014 - instrumente muzicale

2015 - ecologie - Gândește verde

2016 - jucării vechi

Bibliografie selectivă:

www.posteurop.org

www.wikipedia.org

www.philasearch.com

www.stampsnews.com

www.briefmarken.de

www.romaniastamps.com

www.ibolli.it

Catalogul Mărcilor Poștale Românești

Catalog Michel

Cum am intrat în Cartea Recordurilor scriind scrisori

Cele mai multe scrisori primite în istoria omenirii într-o viață de om însumează 22.018 bucăți. Acesta este numărul care mi-a adus un loc în Cartea Recordurilor. Reprezențanții Guinness World Records au emis, în 12 aprilie 2011, o diplomă pe numele meu, document care-mi certifică recordul mondial absolut la scrisori primite care sunt într-o stare perfectă, curate, timbrate și ștampilate conform cerințelor Guinness.

Toată corespondența personală care mi-a adus un loc în Guinness World Records este primită de la mai mulți copii - pionieri din fosta URSS între anii 1987 și 1992. Pur și simplu viața mea este clădită pe cărămizile de scrisori primite de la copiii Uniunii Sovietice. Sunt singurul om din lume care deține o astfel de colecție.

Această frumoasă poveste, a început de la bunicul meu, Juca Petru, în vârstă de 90 ani, fost combatant în cel de-al doilea război mondial, și prizonier în lagărele din URSS. Bunicul este persoana care mi-a făcut cunoștință cu limba și cultura rusă, m-a învățat cuvintele de bază, iar eu la rândul meu, cu ajutorul dicționarului, la vârsta de numai 15 ani am ajuns să vorbesc foarte bine această limbă. Bunicul meu, înainte să mă învețe limba rusă, m-a făcut să o îndrăgesc prin poveștile de război cu care mi-a legănat copilăria. Primele povești pe care le-am auzit au fost despre Rusia, Siberia, tundra, stepa... bunicul mi-a fost alături când scriam scrisori îndemnându-mă tot timpul să scriu, făcându-mă să înțeleg încă din fragedă pruncie un lucru pe care el l-a învățat în război: comunicarea este mai eficientă decât armele!

Tot bunicul meu, Juca Petru, călit de război și lagărele sovietice unde a lucrat ca și translator m-a făcut să conștientizez de mic copil importanța comunicării, explicându-mi că este foarte important să fac cunoștință cu alte culturi, spunându-mi că atunci când voi

ajunge „printre străini” dacă vreau să triumfez și să fiu „acceptat” trebuie să învăț neapărat limba acestora înainte de a „gusta din pâinea lor...”, lucru pe care l-am făcut întocmai testându-l pe pielea mea timp de 10 ani, perioadă în care am locuit și muncit în străinătate. Trebuie precizat faptul că bunicul a fost cel care mi-a inspirat și cultivat dragostea pentru patrie, pentru glia strămoșească, în mod special iubirea pentru județul Sălaj și comuna Marca.

Povestea scrisorilor începe după o tabără internațională la Homorod în 1987 unde am făcut cunoștință cu pionieri din Uniunea Sovietică cu care m-am împrietenit, am făcut schimb de adrese și așa au sosit primele scrisori.

Am avut 11 ani când m-am hotărât să învăț limba rusă de unul singur. Având nevoie de practică pentru a studia limba, am dat un anunț într-un ziar din URSS pentru a corespunda cu copii din Uniunea Sovietică. La început, primeam câteva scrisori pe zi. Mai târziu, s-au transformat în sute. La manipularea acestor scrisori s-a trudit tot personalul poștei! De multe ori transportam scrisorile acasă cu roabele, cărucioarele, cu sacul ajutat de prietenii mei. Asta a durat câțiva ani. Cu unii dintre ei am corespondat regulat o perioadă lungă de timp, iar cu alții am legat prietenii strânse care dăinuie până în ziua de azi. Poliglot, autodidact și bine crescut, le-am citit și am răspuns fiecăruia în parte. Nu m-am gândit că, într-o bună zi, voi intra în istorie.

În corespondența pe care am avut-o cu copiii din URSS, făceam schimb de informații despre republicile lor, despre filme, actori, muzică, sport, istorie, geografie, literatură, filatelie, numismatică și alte pasiuni. Datorită corespondenței cu prietenii mei pionierii sovietici, am făcut cunoștință cu filatelia și în acest fel, eu am fost primul care a adus această frumoasă pasiune în comuna mea natală, drept urmare în aceea perioadă toți copiii de la școală aveau câte un clasor în ghiozdan și făceau schimb de timbre.

Prin această corespondență intensă, am promovat România de la vârsta de 11 ani zilnic, pe tot spațiul URSS, din Kiev până în Moscova, Siberia, Omsk, Magadan, Kamchatka, Habarovsk, Vladivostok, ajungând până aproape de Cercul Polar în Peninsula Yamal, prin corespondențele mele trimițând și primind vederi poștale, timbre, monede, bancnote, insingne, materiale despre cultură, sport, muzică, fotografii realizate în comuna Marca

și în județul Sălaj, scriind rapoarte lungi în care povesteam despre istoria românilor și descriam obiceiurile noastre de zi cu zi... le-am făcut cunoștință pionerilor sovietici cu Burebista, Decebal, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Duckadam, Dan Spătaru, Angela Similea, Corina Chiriac, Gică Petrescu, cântăreți de muzică populară, Florin Piersic, Nadia Comăneci etc. Decupam fotografiile din ziare și reviste pe care le trimiteam prietenilor mei sovietici. Traduceam în limba rusă articole întregi din reviste și ziare pe diverse teme: istorie, geografie, literatura, sport, muzică, filme românești,... de mic copil am fost (și sunt în continuare) un AMBASADOR al României în Uniunea Sovietică. Mulți cetățeni onorabili din Federația Rusă și ex spațiul sovietic au descoperit prin scrisorile mele România, cultura și civilizația românească.

Înainte să intru în Cartea Recordurilor, am avut intenția să dau foc întregii colecții de scrisori. În acea perioadă îmi desfășuram activitatea profesională în străinătate, concediul mi-l petreceam în România. Ajuns în vizită la părinți, unde mi-am regăsit și colecția de scrisori, am decis să fac curățenie, am reușit să ard mai mult de jumătate din scrisori, până când mama mea m-a rugat insistând foarte serios să i le las dănei ca amintire. Întors la locul de muncă, le-am povestit colegilor despre cum mi-am petrecut timpul în țara natală, precum și despre scrisori. Un coleg mi-a spus atunci că ar trebui să intru în Cartea Recordurilor. Ceea ce s-a și întâmplat. Dat fiind faptul că sunt destinatarul unui număr atât de mare de scrisori, am intrat în Cartea Recordurilor: sunt campion mondial absolut la scrisori și corespondență.

După ce am primit diploma oferită de Guinness World Records, cu toate că am primit mai multe oferte de a vinde colecția de scrisori sau de a face un muzeu în Rusia, vreau să aduc în continuare mândrie județului Sălaj. Mi-am propus să deschid în comuna mea natală, Marca, un muzeu unic în lume (!) respectiv, Muzeul Scrisorilor unde voi expune nu doar corespondența impresionantă primită de-a lungul anilor, dar și cadourile primite prin acele scrisori de la prietenii de corespondență: cărți, hărți, timbre, reviste, ziare, fotografii, vederi, monede și bancnote.

Menirea acestui muzeu va fi și unul educativ adresată „generației facebook” care nu prea știe cum arată o scrisoare și totodată un semnal de alarmă prin care lumea să conștientizeze că se poate face mai multă cultură cu creionul și hârtia decât

cu tastatura. Aceste scrisori reprezintă o istorie vie a perioadei de atunci scrisă de generația tânără a acelor vremuri. Din corespondență, se poate vedea ce s-a discutat în vremea aceea între adolescenți, ce teme s-au dezbătut, ce interese aveau și cum își petreceau timpul liber - toate acestea sunt lucruri care țin de civilizația umană și nu trebuie uitate.

Asta va fi foarte interesant pentru adolescenții din ziua de astăzi, care stau în fața calculatorului pe internet, pe rețelele de socializare. Lor le vine răspunsul imediat, într-o clipită, pe internet. Și asta nu se compară cu acel sentiment minunat de nerăbdare, de a primi un răspuns, o veste printr-o scrisoare. Acum după cum vedeți, corespondența se poate trimite în câteva secunde sau minute. Însă scrisorile sunt mult mai personale având fiecare o identitate aparte. Fiecare scrisoare are personalitatea ei. Scrisorile sunt vii, sunt calde, păstrează o căldură sufletească pe când internetul din păcate este rece.

Evenimentele legate de corespondența cu pionierii din Uniunea Sovietică mi-au schimbat viața. Un articol publicat despre mine în anul 1990, în ziarul „Graiul Sălajului” pe când aveam numai 14 ani, m-a făcut să conștientizez că învățarea limbilor străine este șansa vieții mele. Acest articol a avut o influență pozitivă majoră asupra caracterului și a contribuit foarte mult la formarea mea ca individ. Corespondența m-a ajutat să închei strânse prietenii și mi-a deschis orizontul și spre alte culturi și limbi. Vorbesc zece limbi străine, însă, dintre toate, limba rusă îmi este cea mai dragă, pe care de altfel am învățat-o singur la vârsta de 11 ani, folosind ca metodă corespondența prin scrisori cu pionierii din Uniunea Sovietică.

În prezent, sunt directorul departamentului de comerț export în cadrul companiei Simex Grup România. Despre recordul meu mondial s-a scris atât în presa din România, cât și în presa internațională (vezi Anexa).

ANEXA

Am plăcerea să vă informez că despre recordul meu mondial Guinness s-a scris nu numai în Europa, ci și pe teritoriul Federației Ruse, din Sahalin până în Moscova și din Habarosk până în Sankt-Petersburg.

Pe lângă toate acestea, recordul meu mondial are o importanță majoră pentru România, Rusia și desigur fostele Republici

Sovietice. Tocmai de aceea, am hotărât să înființăm Muzeul Scrisorilor și Prieteniei Româno-Ruse, care va avea o influență pozitivă asupra relațiilor ruso-române. Cu siguranță acest muzeu va fi un pod de legătură între cultura română și cea rusă.

În altă ordine de idei, noi nu ar trebui să uităm niciodată, faptul că pe o perioadă lungă de timp România și Rusia au avut legături culturale și economice foarte puternice, care nu au dezamăgit nici una dintre părți. În contextul crizei economice mondiale, a sosit timpul să recunoștem cu toții că între România și Rusia ar putea exista un parteneriat economic extraordinar, din care ar fi numai de câștigat. Eu, ca o persoană care lucrează de mai mult timp în sfera economică dintre România și Rusia, vă spun un adevăr: tot asortimentul producției românești nu este recunoscut și apreciat pentru calitatea sa superioară în nici o țară, nicăieri în lume, așa cum este în Rusia și spațiul ex-sovietic. Tocmai de aceea, noi, generația tânără, trebuie neapărat să dezvoltăm legăturile economice dintre România și Rusia și, dacă trebuie, să luptăm împotriva ideilor preconcepute și stereotipurilor care nu aduc nimic bun.

Traducere din limba rusă articol publicat în Rusia (ФГУП «Почта России» <http://www.russianpost.ru/rp/press/ru/home/newscompany/item?newsid=6378>):

Un cetățean român a intrat în Cartea Recordurilor, după ce a primit peste 22.000 scrisori de la prietenii săi de corespondență sovietici și ruși.

În condițiile globalizării și schimbului de informații prin intermediul internetului, Poșta Rusiei rămâne un vector de legătura între țări și oameni. Pe o perioadă lungă de timp, oamenii s-au bucurat de o corespondență vie prin scrisori, prin care s-au născut multe povești interesante. Povestea romanului Gabriel Antoniu Lavrincic este una dintre ele.

Gabriel Antoniu Lavrincic a intrat în Cartea Recordurilor Guinness, ca și omul care a primit cele mai multe scrisori din lume. 22.018 scrisori au sosit pe adresa lui Gabriel din România de la prieteni cu care s-a cunoscut în România într-o tabără pionerească, dar și prin intermediul ziarului „Pionerskaya Pravda”.

Cu mulți dintre acești prieteni ruși de corespondență, Gabriel păstrează legătura și azi.

În martie 2012, Gabriel Antoniu Lavrincic a trimis directorului general „Poșta Rusiei”, domnul Alexandru Kiselev, o scrisoare de mulțumire. În această scrisoare, Gabriel amintește cum corespondența desfășurată mai mulți ani la rând, l-a ajutat să cunoască îndeaproape Uniunea Sovietică, să iubească Rusia și cultura rusă și bineînțeles să învețe limba rusă. „Și uite așa am devenit român cu suflet rusesc! Acest record mondial a fost stabilit și cu ajutorul angajaților poștei. Mulțumesc frumos Poșta Rusiei!” – spune Gabriel. Datorită acestei corespondențe internaționale de lungă durată, în România, în curând se va deschide „Muzeul Scrisorilor și Prieteniei Româno-Ruse”.

Referințe

Website oficial Guinness World Records:

<http://www.guinnessworldrecords.com/records-9000/most-letters-received-in-a-lifetime/>

Ziar „Adevarul de seara”:

http://www.adevarul.ro/locale/zalau/Un_salajean_a_intrat_in_Cartea_Recordurilor_cu_pest_22-000_de_scrisori-_Vezi_aici_foto_cu_scrisorile_0_483551872.html

http://www.adevarul.ro/locale/satu_mare/RECORD-_Din_Guinness_Book_in_muzeul_scrisorilor_0_483551793.html

http://www.adevarul.ro/locale/cluj-napoca/Un_clujean_in_Cartea_Recordurilor_cu_pest_22-000_de_scrisori_0_483551893.html

Ziar „Magazin Salajean” _1:

<http://www.magazinsalajean.ro/social/s2591259jean-238n-cartea-recordurilor.html>

Ziar „Magazin Salajean” _2:

<http://www.magazinsalajean.ro/social/comuna-marca-se-pregateste-de-cartea-recordurilor.html>

Radio Romania Actualitati:
http://www.romania-actualitati.ro/localitea_scrisorilor-41031

Ziar „Nezavisimaya Gazeta” din Federatia Rusa:
http://www.ng.ru/style/2011-12-27/16_record.html
Revista „STATUS” din Federatia Rusa:
<http://mystatus.ru/article/196/>

Revista „International Affairs” Federatia Rusa:
<http://interaffairs.ru/read.php?item=8677>

Revista „Posta Rusiei” din Federatia Rusa:
<http://www.sakhpost.ru/news/show/358>

Agentia Nationala de stiri din Federatia Rusa:
<http://www.annews.ru/news/detail.php?ID=260942>

Ziarul de Garda - Republica Moldova:
<http://www.zdg.md/oameni/omul-scrisoare>

Revista Business Review:
<http://business-review.ro/romanian-gabriel-antoniulavrincic-gets-guinness-book-nod-13157/>

Ziar „Graiul Salajului”:
<http://www.graiulsalajului.ro/index.php?cmd=articol&idart=24221>

Ziar Salajeanel:
http://www.salajeanel.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=2237:gabriel-lavrincic-omul-scrisorilor-comunicarea-este-mai-eficient-decat-armele&catid=41:special&Itemid=53

Ziar „Salajeanel” 2 :
<http://www.salajeanel.ro/comuna-marca-in-drum-spre-guinness-book-2610>

Ziar „Adevarul”:

http://www.adevarul.ro/actualitate/social/A_primit_mai_multe_scrisori_decat_Mos_Craciun_0_483552242.html

Ziar „Click”:

http://www.click.ro/actualitate/din_tara/intrat-cartearecordurilor-scrisori_0_1177682353.html

Ziar „Informatia”:

<http://www.informatia-zilei.ro/sm/magazin/gabriel-lavrincic-a-intrat-in-cartearecordurilor-ca-omul-care-a-primit-cele-mai-multe-scrisori/>

Ziar „Gandul”:

<http://www.gandul.info/magazin/un-barbat-din-salaj-a-intrat-in-guinness-world-records-pentru-cele-mai-multe-scrisori-primate-cine-i-a-scris-8273359>

<http://www.portalstiri.ro/un-barbat-din-salaj-a-intrat-in-guinness-world-records-pentru-cele-mai-multe-scrisori-primate-19436/>

Ziar „Austrian Times”:

http://www.austriantimes.at/news/Around_the_World/2011-05-20/33359/First_class_male

Time News:

<http://www.time4news.ro/cluj/social/un-clujean-in-cartearecordurilor-cu-peste-22000-de-scrisori.html>

Medias Info:

<http://www.mediasinfo.ro/gabriel-antoniulavrincic-a-intrat-in-guinness-world-records-cu-cele-mai-multe-scrisori-primate/2011/05/19/>

Antidotul:

<http://www.antidotul.ro/35176/A-primit-mai-multe-scrisori-dec%C3%A2t-Mo%C5%9F-Cr%C4%83ciun.html>

http://www.adevarul.ro/locale/satu_mare/A_intrat_in_Cartea_Recordurilor_cu_pestes_22-018_de_scrisori_0_482952261.html

Moderniziruj RF:

<http://moderniziruj.ru/post1548.html>

Sahalin – ФГУП «Posta Rusiei»

Un roman a ajuns in Cartea Recordurilor:

<http://www.sakhpost.ru/news/show/358>

Republica Autonomă Ciuvașă - filiala ФГУП „Posta Rusiei”

Un cetatean roman a intrat in Cartea Recordurilor, dupa ce a primit peste 22 000 scrisori de la prietenii sai sovietici si rusi:

http://post21.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=205:-----22-----&catid=10:2011-05-04-10-53-41

Agentia Independenta de Stiri Hakasia, Abakan

Un roman a intrat in Cartea Recordurilor datorita dragostei pentru scris scrisori

<http://www.19rus.ru/more.php?UID=41203>

Black Sea News

Un roman in Cartea Recordurilor

<http://www.blackseanews.net/read/36896>

Ziar „Pionerskaya Pravda,,

Un cetatean roman a intrat direct in Cartea Recordurilor, dupa ce a primit peste 22 000 scrisori de la prietenii sai sovietici si rusi:

<http://www.diary.ru/~controlc74/p175099465.htm>

Agentia de informatii si analiza „Dalipravda”

22 mii de scrisori din URSS au facut un roman recordman:

<http://dalpravda.ru/55233-22-tysjachi-pisem-iz-sssr-i-rossii.html>

Administratia «Vavojtsky raion» Republica Udmurtia

Un cetatean roman a intrat in Cartea Recordurilor, dupa ce a

primit peste 22 000 scrisori de la prietenii sai sovietici si rusi:
http://vavozh-raion.udmurt.ru/city/social/fsue_quot_russian_post_quot/?ELEMENT_ID=728

Agentia de informatii „Tatar-inform” Republica Tatarstan
Un roman a intrat in Cartea Recordurilo dupa ce a primit peste
22 000 scrisori
<http://www.tatar-inform.ru/news/2012/04/10/311694/>

Г ТПК „Saratov”:
Romanul cu suflet rusesc
http://gtrk-saratov.ru/news/rumyn_s_russkoj_dushoj/

Administratia raionului Kirov
Un cetatean roman a intrat in Cartea Recordurilor, dupa ce a
primit peste 22 000 scrisori de la prietenii sai sovietici si rusi:
<http://www.akmrsk-portal.ru/about/info/news/1415/>

Numismatică

Dorin ABRAHAM - membru asociat

Contribuții la studiul monedei romane târzii din Dacia. Două monede de tip siliqua emise în timpul lui Constantin II

De-a lungul istoriei multisekulare a Imperiului Roman, moneda, ca de altfel și alte instituții, a parcurs o întreagă evoluție, adaptându-se mai repede sau mai lent condițiilor noi ce se iveau permanent, uneori la intervale de timp mai mari, alteori mai frecvent. În linii mari, bazele sistemului monetar roman, stabilite în ultimele zile ale Republicii, s-au menținut până la sfârșitul Imperiului. Caracteristica dominantă a acestui sistem constă în folosirea unui triplu etalon monetar: aur, argint și bronz, cu unități de bază emise în fiecare dintre cele trei metale; între aceste unități existau raporturi de valoare reală. Astfel cele trei nominale existente la sfârșitul Republicii, erau *aureus*-ul din aur, *denarius*-ul, unitatea de argint și *as* - ul din bronz¹.

Variațiile înregistrate de cantitatea de aur și argint monetizabile, existente de la o perioadă la alta în tezaurul imperial, determinau într-o mare măsură schimbarea raporturilor reale de valoare între cele trei nominale principale: *aureus*, *denarius* și *as*. La cele de mai sus se adaugă fenomene susceptibile să modifice sistemul monetar roman, așa cum fusese stabilit la sfârșitul Republicii și începutul Imperiului, și o serie de factori extra-economici: frământările sociale, trecerea printr-o perioadă mai îndelungată de pace, ceea ce se reflecta într-o stabilitate economică relativă, ori dimpotrivă, confruntarea Imperiului cu perioade de războaie civile sau campanii prelungite purtate în zonele de limes, pentru a stăvili atacurile neamurilor barbare. Aceste cauze atât de complexe, exercitau presiuni asupra sistemului monetar, obligând autoritățile imperiale să ia din timp

---

¹ Michael H. Crawford, *Roman Republican Coinage*, II, Cambridge University Press, 1974, p. 592.

măsurii, în vederea restabilirii echilibrului monetar și financiar². Prin amploarea lor, asemenea măsuri constituiau adevărate reforme monetare, consemnate ca atare de izvoarele contemporane. De aceea nu este de mirare că secolul al III-lea p. Chr., caracterizat printr-o gravă criză economică, a cărei durată a însumat câteva decenii, a cunoscut și cele mai numeroase reforme monetare³. La vremea în care își începe domnia Constantin cel Mare, era în vigoare sistemul monetar reorganizat prin reforma lui Dioclețian din anul 294 p. Chr.⁴ De o importanță deosebită în cadrul politicii monetare a lui Constantin cel Mare este crearea, în anul 309 p. Chr., a unui nou nominal din aur denumit *solidus*, iar în anul 324 p. Chr. a unui nou nominal din argint numit *miliarense*. Moneda de argint denumită *argenteus*, instituită prin reforma lui Dioclețian, se va emite în continuare, însă sub o nouă denumire, cea de *siliqua*⁵, greutatea sa etalon fiind de 3,40 grame. În timpul lui Constanțiu II (337 - 361 p. Chr.), începând cu anul 356 p. Chr., se va emite o nouă *siliqua* cu o greutate de 2,25 grame care va circula alături de vechiul nominal, care va fi evaluat la o *siliqua* și jumătate.

Pe teritoriul vechii Dacii, monedele postaureliene din metal prețios (aur și argint) nu au circulat în mod obișnuit, autohtonii utilizând cu precădere moneda mărunță din bronz. Descoperirile monetare de *siliqua* (întâmplător sau în tezaure⁶) sunt puse pe seama trecerii popoarelor migratoare. Analiza repertoriului descoperirilor monetare din argint ne relevă o imagine sugestivă pentru 351 - 355 p. Chr. și 364 - 367 p. Chr. În prima etapă asistăm la o departajare clară între aria de răspândire a monedei de bronz provenit din sectorul din fața Banatului și moneda de argint, definitorie pentru aria culturii Sântana de Mureș - Cerneahov. Prezența *siliquae*-lor de tip VOTIS/XXX/MVLTIS/XXXX și în sud-estul Transilvaniei, sector în care moneda de bronz este rară, ar putea indica o penetrație a triburilor germanice în regiune la o dată apropiată emiterii acestui tip de emisiune monetară. Numărul relativ mare a unor astfel de

² Max Bernhart, *Handbuch der Münzkunde der römischen kaiserzeit*, Halle, A. Riechmann & Co. Verlag, 1926, p. 115-141. Harold Mattingly, *Roman Coins from the earliest times to the fall of the Western Empire*, London, 1928, p.142-186, 237-253.

³ Jean Pierre Callu, *La politique monétaire des empereurs romains de 238 à 311*, Paris, 1969, *passim*.

⁴ Michael H. Crawford, *Roman Imperial Coinage*, VIII, (RIC VIII), p. 55.

⁵ *Ibidem*, p. 57-59.

⁶ Constantin Preda, *Circulația monedelor postaureliene în Dacia*, în *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*, 26, 1975, p. 441- 485.

emisiuni, mai ales în tezaure ar putea constitui dovada că Imperiul a recurs în continuare la acordarea de stipendii triburilor germanice, pentru siguranța sectorului dunărean cuprins între Sucidava și gurile Dunării. Ca un exemplu concret, prezentăm în articolul de față două descoperiri izolate de *siliqua*, achiziționate cu ani în urmă și păstrate în colecția particulară a subsemnatului. Piesele au fost emise în perioada 351 – 355 p.Chr. de către Constantius II (351 – 361 p.Chr.).

1. Constantius II

Nominal: *siliqua*

Ax: 6; D: 22,1 X 24,2 mm; G: 2,85 g.

Monetăria: Constantinopol; Oficina: a VI – a.

Datare: 354 – 355 p. Chr.

Descriere avers: DN CONSTAN TIVS PF AVG

Bustul lui Constantius II spre dreapta, drapat, cu *paludamentum*, purtând diadema perlată.

Descriere revers: VOTIS XXX MVL TIS XXXX în cunună.

În exergă C S.

Determinator: RIC VIII, 102.

2. Constantius II

Nominal: *siliqua*

Ax: 8; D: 20,0 X 22,0 mm; G: 2,80 g.

Monetăria: Sirmium;

Datare: 354 – 355 p. Chr.

Descriere avers: DN CONSTAN TIVS PF AVG

Bustul lui Constantius II spre dreapta, drapat, cu *paludamentum*, purtând diadema perlată.

Descriere revers: VOTIS XXX MVL TIS XXXX în cunună.

În exergă SIRM.

Determinator: RIC VIII, 15.

Prescurtări:

Ax: poziția aversului față de revers, în sensul rotirii acelor de ceasornic.

D: diametrul în milimetri.

G: greutatea în grame

RIC: Roman Imperial Coinage

Despre monedele emise în timpul revoltei conduse de Francisc Rakoczi II

Minele de aur și argint din Ungaria nu au fost niciodată, în tot cursul istoriei, într-o situație mai dezastruoasă ca la începutul răscoalei antihabsburgice conduse de Francisc Rakoczi II (1704 - 1711). Izgonirea turcilor și instalarea absolutismului habsburgic au secat puterea țării și din punct de vedere financiar. Scăderea stocurilor de metale prețioase fiind foarte mare, principalele monetării aproape că nu mai dispuneau de aur și argint. La achiziționarea armelor din străinătate se accepta numai moneda din aur și argint, pentru circulația monetară internă, bătându-se monede din cupru.

Prima monetărie ocupată de trupele lui Francisc Rakoczi II în august 1703, a fost cea din Baia-Mare, unde printre altele, s-au descoperit și matrițele monedei de argint de o POLTURĂ (Leopold I), din care s-a folosit reversul pentru baterea primei monede de argint a răscoalei PRO LIBERTATE. Pe aversul monedei se distinge scutul despărțit în două, în dreapta crucea dublă, în stânga benzi orizontale, iar deasupra coroana închisă. În jurul stemei se află legenda circulară în latină: MONETA NOVA ARGEN[TI] REG[NI] HUNG[ARIAE].

În 1704 monedele de o poltură au fost batute din cupru. Pe acestea coroana este deschisă, iar pe revers Madona este mai mare. Stilul monedei diferă față de cele bătute înainte (1703, 1704), executate sub supraveghere austriacă. Inscripția POLTURA este trecută pe avers împreună cu anul emiterii, iar în jurul Madonei apare inscripția PATRONA HUNGARIAE (prescurtat P H). Din anul 1704 au început să fie emise monede din cupru de X POLTURA, iar din 1705 cele de XX POLTURA. Datorită devalorizării rapide, au fost slab evaluate, astfel încât pentru cele de X polture s-a stabilit o valoare de 6 polture, iar pentru cele de XX polture, o valoare de 8 polture. Din ordinul principelui au

fost contramarcate cu ștampila *Madona cu pruncul* înscrisă într-o ramă barocă. Pe monedele de X și XX polturi apare inscripția PRO LIBERTATE. A apărut și denarul din cupru, dar în tiraj mic. Moneda cu valoare mai mare, din argint, folosită în special pentru plăți externe, a fost jumătatea de taler, echivalentul unui forint. Nominale din argint mai mari de o jumătate de taler nu s-au emis. Monetăriile emitente au fost: BAIJA MARE (N-B), KREMNIȚ (K-B), KASSA (C-M), MUNKÁCS (M-M). Din cauza cantității mari de monede bătute, au apărut multe piese cu erori de batere. De exemplu, MADONA sau blazonul întors, în loc de anul 1706, 1076, inscripție alunecată, lipsă de elemente simbolice etc. Au apărut foarte multe monede false din cupru, material mai ușor accesibil. Se apreciază că alături de cele 4 milioane de polturi aflate oficial în circulație, au fost bătute alte 1 milion de falsuri, realizate atât pe plan intern cât și pe plan extern.

Monedele din cupru, popular numite „libertas”, din cauza calității necorespunzătoare au fost botezate „bocănitore” sau „ban roșcat”. Credibilitatea monedelor imperiale și străine a fost mai mare, drept dovadă prețurile au fost stabilite în două feluri. Pentru un cal, în „bani albi” (argint) se plăteau 13 taleri, în „bani roșcați” (polturi), echivalentul a 41 de taleri, o pereche de „haine albe”, adică o cămașă și pantaloni din pânză costa 270 denari în argint, iar în „boncănitore” echivalentul a 1350 denari, o vacă valora 6 taleri în argint și echivalentul a 14 taleri în moneda de cupru. Spre sfârșitul răscoalei lui Rakoczi, monedele de cupru nu au mai fost acceptate ca mijloc de plată.

(Traducere după Angelotti Zsuzsanna, Fux Kornél, *Magyar pénzérmék és papírpenzék*, Grafon Kiadó, 1999, Nagykovács, p. 59 – 62).

*Semnificația istorică a emisiunilor monetare de tip Sadagura (1771 - 1774) **

Declanșarea războiului ruso-turc în anul 1768 readuce în discuție problema statutului juridic al Principatelor Române, în condițiile în care în toamna anului următor Moldova și Țara Românească sunt ocupate de trupele rusești. Casa de Austria a fost prima care s-a alarmat deoarece era pus astfel sub semnul întrebării echilibrul de forțe existent în Europa și în același timp, își vedea amenințate granițele sudice și sud-estice. Ca măsuri preventive, austriecii ocupă unele fâșii de teren la granița cu Polonia, Moldova și Țara Românească. Concomitent cu demersurile diplomatice și demonstrațiile militare din Transilvania, Casa de Austria amenință cu o eventuală intervenție în Polonia în sprijinul adversarilor Rusiei. Pentru a evita un conflict cu Austria, Rusia renunță la anexarea Principatelor Române și amână problema până la ivirea unei împrejurări mai favorabile. În aceste condiții, Ecaterina a II-a readuce în discuție unirea celor două principate într-un singur stat, cu rol de *stat tampon* între cele trei imperii rivale: Rusia, Imperiul habsburgic și Imperiul otoman. Această inițiativă este cunoscută sub denumirea de *proiectul dacic* al Ecaterinei a II-a¹.

Trupele ruse, conduse de către contele Piotr Alexandrovici Rumianțev (1725-1796), devenit în 1770 după victoria de la Kagul feldmareșal și supranumit „Zadunaisky” adică „Trans-Danubian-ul”, aveau mare nevoie de o soluție pentru aprovizionarea pe plan local. Rumyantsev s-a gândit să pună în aplicare o soluție experimentată în Rusia de către contele P.I. Shuvalov între anii 1757-1767 când, din surplusul de tunuri din bronz (un aliaj al cuprului), a bătut monede. Evident, o asemenea operațiune a creat confuzie în rândul populației,

* Comunicare prezentată în cadrul Sesiunii de referate ale elevilor, etapa județeană, secțiunea ISTORIE, Zalău, 06.05.2010, nominalizată pe locul al III-lea.

¹ *Istoria românilor, vol. VI, Români între Europa clasică și Europa luminilor (1711-1821)*, București, Editura Enciclopedică, 2002, p. 615-616.

însă a adus vistieriei imperiale un profit net de o jumătate de milion de ruble².

Disponând de aproximativ 800 de tunuri capturate de la turci, Rumianțev se gândește să le topească și să le transforme în materie primă pentru monede din cupru, cu putere circulatorie doar în Principatele Române. Mai mult, încasările armatei urmau să se facă în monedă de aur și argint, iar plățile (cheltuielile) în noua monedă din cupru, calculată la o valoare de schimb prestabilită. Un baron local, un aventurier pe nume Peter Gartenberg, „simte” profitabilitatea afacerii și semnează un contract cu armata rusă prin care se obligă să bată monede de cupru în valoare de 500.000 de ruble³. Conform contractului, dintr-un pud de cupru (16,38 kg) urmau să se bată 432 de bucăți a câte 5 copeici sau 1440 de bucăți a câte 1 ½ copeici sau 4320 de bucăți a câte ½ copeici, adică o rată de 21 ruble și 60 copeici pentru un pud. Monedele urmau să aibă următoarea greutate: ½ copeică=3,7 g, 1 para=1 ½ copeici=11,1 g, 2 parale=3 copeici=22,2 g, iar 5 copeici=37 g. Așa cum se observă, monedele urmau să aibă valoarea exprimată atât în valută otomană, cât și în valută rusească în echivalentul de 1 para=3 denghi=1 ½ copeici, adică 1/40 din leu ca etalon de calcul utilizat în Principatele Române⁴. Armata se obliga să livreze metalul brut (tunurile), echipamentele și lucrătorii calificați. Țarina Ecaterina a II-a și-a dat acordul pentru acest proiect, urmând ca monetăria să fie instalată la Iași, însă, din motive nespecificate, Iașul nu a rămas locul convenabil pentru monetărie. Aceasta a fost mutată lângă localitatea Sadagura, pe moșia baronului Gartenberg, lângă Cernăuți.

Au apărut însă probleme. Piesa de 1 ½ copeici era echivalată convenabil la o para în moneda locală, însă nici moneda de 5 copeici și nici cea de jumătate de copeică nu erau ușor de convertit, așa că în locul lor s-a ales o monedă cu valoarea de 2 parale echivalentul a 3 copeici. Au fost pregătite patru modele diferite de probe pentru moneda de 1 para=3 denghi=1 ½ copeici, cât și unul pentru moneda de 5 copeici. La moneda de 5 copeici se renunțase între timp, iar din probele de 1 ½ copeici a fost aleasă doar cea care nu purta cifrul

---

² Mircea Jar, *Monedele Sadagura*, în *Colecționarul român*, nr. 7, Târgu Mureș, p. 1.

³ Chester L. Krause, Clifford Mishler, *Standard Catalog of World Coins 1701-1800*, New York, 2003, p. 970.

⁴ George Buzdugan, Petru Luchian, Constantin C. Opreșcu, *Monede și bancnote românești*, București, Editura Sport-Turism, 1977, p. 102.

împărătesei Ecaterina a II-a.⁵ Feldmareșalul Rumianțev, prevăzător, a insistat ca emisiunea să nu fie indentificabilă în niciun mod și niciun simbol cu Imperiul țarist. Desenul ales înfățișa blazoanele Moldovei și Valahiei pe o față, iar pe cealaltă valoarea încadrată într-un pătrat.

Noile monede de cupru livrate de Gartenberg trebuiau primite de Divane în contul armatei ruse, iar acestea (Divanele) erau obligate să livreze armatei suma corespunzătoare în monede din aur sau argint. Divanele trebuiau de asemenea să își facă plățile publice curente folosind monedele lui Gartenberg. Impozitele plătite de populație trebuiau efectuate două treimi în aur și argint și o treime în monede Sadagura. Banii din metale prețioase trebuiau predați armatei ruse.

Gartenberg însuși a întârziat cu plățile ce trebuia să le facă spre Divane: primele 10.000 ruble au fost date în iunie 1772, iar următoarele 20.000 de-abia în mai 1773, când deja fuseseră bătute aproximativ 450.000 ruble, care aproape sufocaseră economia locală. „Controlorul” armatei, persoana care trebuia să supravegheze operațiunea de emisie a monedelor nu și-a făcut datoria, așa că Gartenberg a produs monedele și cu abateri de la standardul de greutate. Principatele au fost în scurt timp înecate în abundența de cupru supraevaluat, contribuabilii au început să nu-și mai plătească dările și s-a produs o confuzie fiscală.

Feldmareșalul Rumianțev l-a desemnat ca responsabil oficial cu supervizarea finanțelor Principatelor pe generalul-maior Rimsky-Korsakov. Cei doi făceau echipa clasică: șeful cel mare care chipurile nu știe ce se întâmplă și nu este răspunzător de acțiunile subordonatului; Rumianțev voia să aibă cât mai puțin de-a face oficial cu inundația de cupru pe care a provocat-o în regiune. În iulie 1773 a cerut socoteală trezoreriei armatei pentru acceptarea a 20.000 ruble în cupru de la un comerciant local contra unei scrisori de credit din Moscova.

Mai mult chiar, l-a pus pe Rimsky-Korsakov să-l întrebe pe domnitorul fanariot al Moldovei Ioan Cantacuzino de ce s-a acumulat o masă atât de mare în trezoreria Divanului. Pe de o parte, Rumianțev își făcea griji în legătură cu invazia de monede de cupru. Pe de altă parte însă, el pune problema unui al doilea contract de emisie, de această dată acordat generalului major Melissino. Însă Melissino a vândut dreptul de batere a monedelor de cupru

⁵ Chester L. Krause, Clifford Mishler, *op. cit.*, p. 970.

asesorului Papanelopulo, care, la rândul lui, l-a cedat lui Gartenberg - acesta având în final un monopol lărgit⁶.

În total, din august 1771 până în mai 1773, Gartenberg a recepționat câteva mii de tunuri turcești și câteva rusești (defecte), cântărind peste 30.000 puduri. Acest metal a fost suficient pentru emiterea a circa 700.000 ruble în monede de 1 și 2 parale la o rată de 21 ruble și 60 copeici per pud (în același timp, în Rusia rata era de 16 ruble per pud, deci mult mai grele). Din noiembrie 1771 până în aprilie 1774 Gartenberg a bătut monede în valoare de 681.000 ruble. La capacitate maximă, monetăria scotea mai mult de un milion de monede pe lună.⁷

Se pare că feldmareșalul Rumianțev a condus defectuos armata în război. Victoriile de la începutul campaniei i-au scos pe turci din Principate, însă pacea nu a fost semnată în 1771, iar lunile de inactivitate militară reflectau, se pare, și lipsa de preocupare a guvernului rus în zonă, datorită problemelor pe care le aveau în Urali cu răscoala condusă de Pugaciov. Armata lui Rumianțev a fost chemată înapoi, iar turcii au profitat și au trecut Dunărea. Pacea a fost semnată la 10 iulie 1774 la Kuciuk-Kainargi. Principatele au devenit autonome, dar sub suzeranitate turcească.

Până la acea dată, schema lui Rumianțev a canalizat spre Rusia o mare parte a aurului și argintului din Principate. Cuprul a devenit nedorit, neacceptat în afaceri, proviziile au început să dispară, iar nemulțumirea populară a crescut. Războiul și inflația au jefuit Principatele. Încă de la începutul lui 1774 cuprul a început să fie general boicotat la Iași. Au simțit lucrul acesta și soldații ruși: solda lor plătită în monede de cupru le aducea tot mai puțină șliboviță la tavernă⁸.

La începutul primăverii lui 1774, feldmareșalul încerca să rețină cuprul lui Gartenberg în interiorul Principatelor; se temea de traficul clandestin cu aceste monede peste granița poloneză. Logic, acțiunea finală a rușilor în legătură cu ele a fost să interzică importul lor în Rusia. Cu toate acestea, o anumită cantitate a reușit să se strecoare peste graniță. De exemplu, în 1777 Spiridon Dubin, un țăran bogat din districtul Kiev a fost găsit având monede în valoare de 800 ruble. A fost condamnat la biciuire în public, iar banii au fost confiscați

⁶ C.C. Kirițescu, *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui*, București, Editura Academiei R.P.R., 1964, vol. I, p. 100-101.

⁷ Mircea Jar, *op. cit.*, p. 2.

⁸ C.C. Kirițescu, *op. cit.*, p. 113-114.

și trimiși la Moscova. Alte capturi - în valoare de 1600 ruble - au fost făcute în 1779 și 1780 tot din districtul Kiev, fiind trimise de asemenea la Moscova.

În 1788, în timpul rebaterii generale a vechilor monede ușoare de cupru acumulate, s-a decis și rebateră monedelor Sadagura capturate, la o rată de 16 ruble la un pud de cupru. Piesele moldovenești au fost considerate ca fiind flanuri folositoare, astfel cele de 1 ½ copeici au produs o copeică „acceptabilă” și cea de 2 para o moneda de 2 copeici.

Erau mai multe monede de 2 para decât cele de 1 para. Din ambele tipuri s-au produs monede în valoare de 1300 ruble, aproape de 100.000 monede în total. Aceasta pare a fi o cantitate considerabilă, dar, în termeni comparativi, era doar o picătură în masa monetară rusă, aceste suprabateri fiind destul de rare.⁹

Monedele Sadagura au fost produse din bronz și cupru, aliate pentru a fi folosite în tunuri, nu în monede. Metalul, odată topit și tras în fâșii, era de multe ori „recalcitrant”, adică buretos, poros. Monedele în sine erau produse ieftin și matrițele erau de multe ori păstrate în uz chiar și după ce în mod normal ar fi trebuit să fie schimbate. Efectul cumulat este o monedă inferioară calitativ (există atât de multe diferențe minuscule pe câte poate găsi un om răbdător cu o lupă). Deși oamenii nu le plăceau monedele lui Gartenberg, au continuat să le folosească de-voie-de-nevoie încă mult timp. Rezultatul este că o piesă bine bătută, în condiție bună, este o mare raritate. Unele dintre probe au un design frumos, sunt bine bătute, din material bun. 5 copeici și 1 para cu simbolul cruciform sunt exemple în acest sens. Altele sunt mai puțin rafinate. De asemenea, majoritatea celor din argint au matrițe elegante și sunt bătute cu grijă.

În ceea ce privește probele, există ipoteza că cele cu aspect bun vin din Sankt Petersburg. Altele mai slabe se pare că au fost bătute de Gartenberg în monetăria de la Sadagura.

CONCLUZII

Emisiunea monetară Sadagura are toate caracteristicile unor bani de război: un curs impus mult superior valorii metalului, cu valoarea nominală exprimată în două sisteme monetare diferite, o arie de acceptare strict limitată în interiorul celor două Principate și

---

⁹ Mircea Jar, *op. cit.* p. 3.

puterea circulatorie oficială ce a încetat odată cu retragerea armatei de ocupație.

Importanța din punct de vedere istoric și numismatic al acestor monede este relevată de mai multe aspecte:

- este prima emisiune comună a Moldovei și a Valahiei;
- este singura emisiune monetară din cele două Principate pe parcursul a două secole (de după închiderea monetăriilor lui Dabija Vodă în Moldova și Mihnea al III-lea în Țara Românească și până la 1867- cu excepția probele monetare ale lui Al. Ioan Cuza);
- tirajul mare, care le face relativ ușor de găsit pe piață - fără însă a fi niște monede comune;
- amănuntul că bronzul provine din tunuri capturate;
- marea diversitate de matrițe folosite, din cauză că bronzul tunurilor este mult mai dur decât cuprul, astfel încât există foarte multe variante diferite ca desen;
- variațiile de culoare a metalului, datorate faptului că tunurile folosite ca materie primă nu erau fabricate din aceleași aliaje;
- variațiile mari de greutate chiar la monedele bătute în același an.

Coroborând aceste variații de desen, greutate, culoare a metalului, se poate spune pe bună dreptate că fiecare monedă Sadagura este unică în felul ei.¹⁰ Această emisiune monetară a rămas în memoria colectivă prin expresia „un lucru de *două parale*”, adică făcut de mântuială.

---

¹⁰ *Ibidem*, p. 3-4.

Medalistică

Ioan GHERASIM – membru fondator

Alexandra GHERASIM

Despre medaliile românești conferite combatanților în Războiul de Independență a României

Războiul de Independență al României este numele folosit în istoriografia română pentru participarea Principatelor Unite la Războiul ruso-turc din 1877 – 1878.

În urma acestui război, România a obținut independența față de Imperiul Otoman.

Pe 4 (sv),/ 16 aprilie (sn) 1877, Principatele Unite și Imperiul Rus au semnat la București un tratat care permitea trupelor ruse să traverseze teritoriul țării în drumul spre Balcani, cu condiția respectării integrității teritoriale a României.

În România a fost declarată mobilizarea trupelor. Aproximativ 120.000 de soldați au fost masați de-a lungul Dunării pentru apărarea țării în fața unui eventual atac al turcilor. Imperiul Rus a declarat război Imperiului Otoman pe 12 (sv) / 24 aprilie (sn) 1877, iar trupele ruse un intrat în România pe la Ungheni, pe la nou construitul pod de peste Prut.

România a mobilizat peste 125.000 de oameni, din care efectivele armatei operative a fost de 66.000 de soldați, 12.300 de cai și 190 de tunuri. Au fost mobilizați în vederea instruirii aproximativ 14.000 de tineri din contingentul anului 1877 și membri ai milițiilor – aproximativ 33.000.

Pe 9 (sv)/21 mai (sn) 1877, Mihail Kogălniceanu a proclamat independența României.

A doua zi, 10 (sv)/22 mai (sn), actul a căpătat putere de lege prin semnarea lui de către principele Carol I. Guvernul român a hotărât încetarea plății tributului de 914.000 lei, suma fiind direcționată către bugetul apărării.

Tot cu această ocazie a fost instituit ordinul național **Steaua**

României cu 5 clase, care trebuia să fie acordat tururilor cetățenilor care se distingeau pe timp de pace sau război.

Traversarea fluviului s-a făcut în parte sub protecția flotilei românești (vedetele „România”, „Ștefan cel Mare”, „Fulgerul” și „Rândunica”).

Marele cartier general român a hotărât pe 11 iulie să răspundă cererilor rușilor și să faciliteze concentrarea de trupe țariste la Plevna prin trimiterea unei brigăzi de infanterie și a alteia de cavalerie la Nicopol. Pe 16 iunie primele unități române au traversat Dunarea și controlul orașului Nicopol a fost preluat în întregime de români.

Principele Carol I a acceptat propunerea marelui duce Nicolae să devină comandantul suprem al trupelor ruse și române de la Plevna. Condițiile de cooperare urmau să fie discutate ulterior. În seara zilei de 19 iulie, noi unități române au traversat Dunărea, iar artileria de pe malul stâng al fluviului și-a intensificat bombardamentele. În plus, armata română a fost reorganizată pe 23 iulie în vederea îndeplinirii noilor sarcini. Astfel, a fost creată Armata de operațiuni de sub comanda generalului Alexandru Cernat, (43.414 militari, 7.170 cai, 110 tunuri). Pentru apărarea frontierei dunărene a fost creat Corpul de observație 11.380 militari, 1.350 cai, 74 tunuri), iar milițiile din Oltenia au fost mobilizate.

La sfârșitul primei zile a celui de-al treilea asalt al Plevnei, singurul câștig a fost ocuparea redutei Grivița 1 de către români.

Odată cu întărirea încercuirii Plevnei, situația trupelor otomane a devenit foarte critică. Osman Pașa a refuzat oferta aliată de capitulare. În schimb, în condițiile crizei de muniție, alimente și furaje, comandamentul otoman a hotărât părăsirea Plevnei și retragerea spre **Sofia**. În noaptea de 27 - 28 noiembrie, otomanii au încercat să părăsească Plevna la adăpostul întunericului și ceței. Manevrele unei mase de aproximativ 50.000 de oameni (militari și civili care doreau să plece odată cu armata) nu au rămas neobservate. Românii au fost cei care au remarcat primii că otomanii au părăsit reduta Grivița 2. După acest moment a urmat o avalanșă de evenimente, care a culminat cu **capitularea necondiționată** a lui **Osman Pașa** în fața colonelului **Mihail Cerchez**.

Gruparea otomană care a capitulat în fața colonelului Mihail Cerchez, în frunte cu Osman Pașa, mai număra 10 generali, peste

130 de ofițeri superiori, 2.000 de ofițeri inferiori și aproximativ 40.000 de soldați.

Pe 9 ianuarie, toate satele întărite din jurul Vidinului au fost atacate și cucerite concomitent. În sprijinul atacului trupelor terestre de pe malul drept al Dunării au intervenit unitățile de artilerie de la Calafat și Ciuperceeni. După cucerirea centurii de fortificații exterioare, armata română s-a pregătit pentru asaltul final al Vidinului. Artileria română a bombardat neîncetat pozițiile otomane până pe 22 ianuarie, când s-a comunicat încheierea unui armistițiu ruso-turc. Pe 12 februarie 1878, trupele române au pătruns în Vidin, iar a doua zi în cetatea Belogradcik. Cucerirea Vidinului a încheiat participarea victorioasă a armatei române la Războiul de Independență.

Armata română avea să-și facă intrarea triumfală în București pe 8 octombrie 1878.

Independența României a fost recunoscută de marile puteri pe 13 iulie 1878.

Tuturor celor care au participat direct la Războiul de Independență, respectiv militarilor care au luat parte la campania 1877-1878 și civililor chemați să servească patria au fost conferite printre altele și următoarele ordine și medalii:

- medalia VIRTUTEA MILITARĂ - model 1872,
- ordinul STEAUA ROMÂNIEI - model 1877,
- medalia CRUCEA TRECEREA DUNĂRII - model 1878,
- medalia SERVICIUL CREDINCIOS - model 1878,
- medalia APĂRĂTORII INDEPENDENȚEI - model 1878.

Ordinul „Steaua României”

În 1863, reluând discuțiile pentru înființarea unei distincții românești, domnitorul Alexandru Ioan Cuza contactează Casa Kretly, renumită casă de bijuterii, prin intermediul reprezentantului României la Paris. Aceasta va prezenta domnitorului un model de distincție ce va fi aprobat de domnitor și comandat în 1000 de bucăți. Inițial, Ordinul avea 5 grade: Cavaler, Ofițer, Comandor, Mare Ofițer și Mare Cruce.

Denumirea originală, propusă de domnitor era „Ordinul Unirii”, iar cele două cifre încrustate, „5” și „24”, simbolizau dubla alegere a domnitorului. Deasemenea pe decorație era încrustată și

deviza: „*Genere et cordres fratres*” (Frați prin origini și simțiri). Însă cum cadrul legal nu permitea instituirea ordinului, domnitorul Alexandru Ioan Cuza s-a limitat la a oferi decorația doar câtorva prieteni apropiați, majoritatea însemnelor rămânând în pivnițele palatului.

Pe fundalul izbucnirii conflictului cu Imperiul Otoman, discuțiile pentru înființarea unui ordin național se redeschid. Sub guvernarea lui Ion C. Brătianu se decide instituirea legală a distincției în forma ei de bază, operându-se modificări doar la cifra domnească (schimbată acum cu cea a lui Carol I) și la dictonul ce nu mai corespundea momentului istoric, noua deviză fiind: „*In fide salus*” (În credință e salvarea). A fost aprobată și noua denumire a ordinului care, la propunerea lui Mihail Kogălniceanu, a devenit „*Steaua României*”.

Ordinul național „*Steaua României*” este cel mai vechi ordin național, a fost creat în 1864 de Cuza Vodă, a fost acordat în acea perioadă într-un număr redus. După proclamarea independenței (1877), Carol I înființează acest ordin prin Decretul domnesc 1108 votată în 10 mai 1877 și DD 1517/28.06.1877.

Au fost stabilite 5 grade pentru acest ordin: cavaleri, ofițeri, comandanți (comandori), mari ofițeri, mari cruci.

Ordinul „*Steaua României*” este cea mai înaltă distincție oferită de statul român.

Ordinul „*Steaua României*” se prezenta de la început sub trei forme: una pentru civili, una pentru militari „de pace” și alta pentru militari „de război” (cu însemnele de război, ordinul se putea conferi doar în primele trei grade). Numărul maxim de membri, pentru toate cele cinci grade, fusese fixat la 1000. Deoarece, în timpul războiului de independență, aproape 1000 de militari români au fost decorați, pentru fapte de arme, cu însemne „de război”, reglementări ulterioare vor stabili că decorațiile oferite cu spade (deci cu însemne de război), nu intră în cifra legală a Ordinului „*Steaua României*”, putând fi astfel conferite într-un număr nelimitat

Ordinul „*Steaua României*” pe timp de pace se prezintă ca o cruce bizantină emailată în albastru și înconjurată de raze, purtând deasupra coroana domnească.

Pe avers, în centrul crucii se află un medalion de smalt roșu, având o acvilă cruciată stând pe un fulger; împrejurul medalionului

este un cerc de email albastru pe care se află înscrisă deviza „in fide salus” (salvarea prin credință) înconjurat și el de o ghirlandă de ramuri de stejar verde similară cu cea de pe avers având în centru cifra domnitorului Carol I; este din argint pentru cavaleri și din argint aurit pentru celelalte grade; panglica este roșie cu câte două dungi albastre la margine. Insemnele ordinului pentru război se deosebesc de cele pentru pace (civili) prin aceea că are două spade încrucișate peste cruce, la toate gradele.

Crucea „Trecerea Dunării” 1877-1878

Crucea „Trecerea Dunării”, a fost instituită prin Înaltul Decret Domnesc nr.617/23.03.1878.

Respectiva cruce s-a acordat exclusiv trupelor sau funcționarilor civili care le-au deservit, precum și medicilor civili și personalului sanitar care au acționat la sud de Dunăre, în războiul de independență 1877-1878.

Se prezintă sub formă de cruce din oțel oxidat vopsit în negru, de forma bizantină, cu brațele egale de câte 43 mm, late de 6 mm, având bordura înălțată și lisă iar mijlocul granulat, cu un inel central înălțat care crează un medalion. Panglica crucii „Trecerea Dunării” era din rips moarat roșu închis cu două benzi late negre, pentru militari, iar pentru civili panglica, mai îngustă, era neagră cu două dungi subțiri, marginale, roșii.

Medalia „Apărătorii Independenței”

Medalia „Apărătorii Independenței” (panglică înlocuitor). Medalia comemorativă a „Apărătorilor Independenței” instituită prin Înaltul Decret nr. 1422/1878, distincție care s-a conferit tuturor militarilor, indiferent de grad, atât celor care au participat direct la operațiunile militare cât și cei care au asigurat serviciile de pază în interiorul țării, funcționarilor civili care au asigurat diferite servicii pentru armată, medicilor civili care au îngrijit răniții și bolnavii din campanie precum și altor persoane care au adus servicii în domeniile enunțate.

Medalia este din bronz cu diametrul de 30 mm; pe avers este stampat în relief GENIUL ROMÂNIEI reprezentat de figura unei femei rezemată de o sabie și ținând o cunună în mâna dreaptă;

sub picioarele ei sunt drapele și tunuri; în dreapta jos este acvila romană în spatele căreia se află un înger ce ține drapelul încununat, iar în depărtare apare luciul Dunării; pe revers se află cifra domnească, încununată sub care este scris pe cinci rânduri "APĂRĂTORILOR INDEPENDENȚEI ÎN RĂZBOIUL 1877-1878; panglica este din moar albastru având pe margini câte trei dungii verticale roșu-galben-roșu de 2 mm fiecare.

„Virtutea militară”

În 1864, domnitorul Alexandru Ioan Cuza a bătut două medalii, „Virtutea Militară” și „Devotament și Curagiu”. După cum o arată și numele, prima era destinată militarilor; cea de-a doua, creată după însemnatele inundații din primăvara aceluși an, urma să răsplătească faptele celor care, cu riscul propriei vieți, au salvat oameni și bunuri în timpul unor catastrofe naturale. Deoarece aceste două medalii nu au fost instituite legal, nici nu au putut fi conferite oficial.

Venit dintr-o țară cu puternice tradiții în domeniul decorațiilor, Carol I al României, deși constrâns prin firmanul de numire să nu instituie nici un fel de distincții, prin tratative diplomatice, a reușit ca Marele Vizir să accepte ca domnitorul să poată institui decorații minore și, ca urmare, în 1872, se instituie Medalia „Virtutea Militară” (DECRET DOMNESC. nr. 987/17.5.1872) Medalia „Virtutea Militară” este o reluare a distincției create de Cuza; ea avea două clase („de aur” și „de argint”), clasa a II-a acordându-se și sergenților reangajați, pentru 12 ani de serviciu în armată.

Medalia este rotundă cu diametrul de 30 mm; pe avers se află efigia domnitorului înconjurată de cuvintele „CAROL I DOMNUL ROMÂNIEI”; pe revers are înscris „VIRTUTE MILITARĂ” înconjurată de două ramuri, una de măslin și alta de stejar; la partea superioară medalia este fixată de o ghirlandă de dafin, metalică prin care se trece panglica; panglica este din moar roșu pe margini cu câte o dungă albastră.

Medalia s-a acordat și militarilor care în timpul războiului de independență au săvârșit fapte de arme pe câmpul de luptă; astfel că s-a putut face o distincție prin aplicarea pe panglică a unei bande metalice albe de 5-6 mm, groasă de 0,5 mm, în formă de inel turtit cu diametrul de 3 cm și care să poarte nr. XII.

„Serviciul credincios”

A fost instituită prin Decretul Domnesc nr. 882/8.04.1878 pentru a răsplăti persoanele civile și militare care nu se încadrau în prevederile legii pentru acordarea ordinului STEAUA ROMÂNIEI.

Medalia este organizată pe două clase (cl. I - metal galben și cl. II - metal alb), piesele având formă rotundă cu diametrul de 30 mm; pe revers se află înscrisă sintagma „SERVICIUL CREDINCIOS” înconjurată de o ghirlandă de foi de stejar și laur, iar pe avers figurează stema țării; deasupra piesei este montată coroana domnească prevăzută cu un inel de prindere pentru panglică; panglica este din moar albastru cu lățimea de 30 mm, având la margini câte o dungă de fir de argint lată de 2,5 mm.

Bibliografie selectivă:

1. RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ, *wikipedia* ---11.08.2012.
2. Eugen Călianu, *Decorații românești, de la Cuza-Vodă la regele Mihai I*, Editura Eminescu, București - 2006, p. 14-15, 17-18, 21, 22, 23-24.
3. Constantin Ciurea, *Decorații România. A.I.Cuza și Carol I*, vol. I, Editura Editgraph, Buzău, 2010, p. 17-19, 24-25, 37, 38-39, 56.
4. Ion Safta, Rotaru Jipa, Tiberiu Velter, Floricel Marinescu, *Decorații românești de război: 1860-1947*, Editura Universitaria, 1993, p. 38-53, 100, 116-118, 124-125, 128-129.
5. [www.emedals.com /romania](http://www.emedals.com/romania).

*Din istoricul colecțiilor
și preocupărilor pentru
colecție în județul Sălaj*

Emanoil PRIPON – membru fondator

Aspecte privind evoluția colecției Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei în perioada 1879 – 1918

Înființat în anul 1829, Gimnaziul mic de la Șimleu Silvaniei (cunoscut din a doua jumătate a sec. al XIX – lea ca Gimnaziul minorit sau „al minorităților”), deținea încă din primul an de la fundare, o interesantă colecție de minerale, plante, zoologie și carte, completată mai apoi cu noi segmente de colecție, respectiv numismatică și piese arheologice. Organizată în scopul „condimentării cunoștințelor tineretului studios” și facilitării înțelegerii informațiilor științifice sau cu tentă științifică predate în cadrul orelor de curs, colecția muzeală școlară de aici a fost parte integrantă a „mijloacelor de învățământ” utilizate în procesul educațional pe parcursul secolului al XIX-lea și a unei bune părți din veacul următor. Circumscrișă necesităților didactice ale timpului, colecția a corespuns pe deplin scopului pentru care a fost creată.

Cele mai complete date privind evoluția colecției școlare de aici le avem cu începere din anul 1879, fapt datorat publicării aproape fără întrerupere a *Anuarului Gimnaziului minorit*, în ale cărui pagini sunt publicate rapoarte privind evoluția dotării cu material didactic sau mijloace de învățământ. Practica pedagogică a demonstrat că noțiunile teoretice în ansamblul lor pot fi mai bine înțelese și reținute prin utilizarea de către educatori a unor materiale didactice ajutătoare care să-i apropie pe elevi de realitatea noțiunilor predate. De fapt pe lângă aspectul de natură financiară ce trebuia îndeplinit, redeschiderea Gimnaziului de la Șimleu Silvaniei era condiționată și de „ridicarea nivelului de predare și de aparatură” la standardul școlilor de stat¹. Pentru buna desfășurare

¹ *A Minorita-Rendiek Vezetése Allatt Álló Szilágysomlyói Római Katholikus Púspóki Főgymnázium Értesítője az 1914-1915, 1915, p.11 (în traducere: Anuarul Gimnaziului minorit de la Șimleu Silvaniei; în continuare: SGÉ).*

a cursurilor școlare, profesorii aveau nevoie de material didactic ajutat adecvat cursurilor predate, începând cu geografia, istoria, matematica, fizica și terminând cu disciplinele sport și desen².

Primele numere al *Anuarului Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei* evidențiază existența a patru categorii de „colecție”: carte, minerale, plante și zoologie. Ultimele trei categorii de colecție integrate domeniului științelor naturii sunt considerate de către deținători ca alcătuind „colecția muzeală școlară”³.

Tot pe această cale aflăm despre existența unei colecții de plante „valoroasă nu numai prin conținut” ci și prin „modul în care sunt expuse”, ceea ce l-a determinat pe editorul *Anuarului* să considere exponatele din această categorie un „adevărat tezaur al colecției muzeale școlare”⁴. Din păcate nu ne sunt furnizate mai departe și alte detalii, legate eventual de proveniența exponatelor, modul și perioada de acumulare. Interesantă pentru studiul nostru ar fi fost desigur și aflarea modului, oarecum aparte sau mai special de etalare a exponatelor, așa cum reiese cel puțin din afirmația editorului publicației amintite.

În același raport privind creșterea colecțiilor în anul școlar 1882–1883, constatăm cu plăcută surprindere că gimnaziul a fost în ultima parte a anului școlar și gazda unei expoziții temporare de plante subacvatice din colecția unui preot pe nume Pius Titius⁵. În același an școlar, în posesia directorului gimnaziului, Tapody Tamás, ajunge o colecție de plante presate pe sticlă, ce va fi utilizată apoi pentru „condimentarea cunoștințelor tineretului studios”. Prin efortul unui alt profesor pe nume Czaick Károly, colecția de zoologie se îmbogățește în acest an ca urmare a unei donații ce a constat în 5 păsări împăiate (naturalizate) iar colecția de minerale, după ce înregistrează o intrare de 4 piese semiprețioase (ametist),

² Parcurgerea capitolelor „Creșterea colecțiilor” publicată în fiecare număr al *Anuarului Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei*, cu excepția anului școlar 1886–1887, ne oferă o imagine completă a ceea ce reprezenta materialul didactic sau mijloacele auxiliare de învățământ utilizate în epocă. De asemenea vezi la Iacob Mârza, *Predarea matematicii și fizicii la școlile din Blaj la sfârșitul secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, p. 67–75; idem, *Material didactic pentru Liceul din Blaj (1835)*, p. 113–123; idem, *Venituri și cheltuieli pentru școlile din Blaj (1840–1848)*, p. 199–208, în *Etape și momente din istoria învățământului în Transilvania (sec. XVIII–XIX)*, Sibiu, Editura Imago, 2002.

³ SGÉ, 1883, p. 30–31.

⁴ *Ibidem*, p. 31.

⁵ *Ibidem*.

ajunge la un număr de 60 de exponate de acest fel. În același an școlar au loc și „achiziții” pentru colecția de botanică, respectiv sunt cumpărate plante presate (uscate) în valoare totală de 12 florini⁶.

Pe lângă cele trei segmente de colecție muzeală școlară bine individualizate și relativ bine reprezentate din punct de vedere numeric, în anul școlar 1882-1883 se vor pune bazele celei de-a patra „secțiuni” ale muzeului școlar propriu-zis. Este vorba despre o donație modestă de numismatică incluzând două piese din argint și alte câteva monede din aramă, dar care, așa cum se exprimă editorul publicației „poate constitui nucleul unei frumoase colecții”⁷.

În următorii doi ani școlari, asistăm la o adevărată „infuzie” de material didactic, structurat deja pe cabinete, iar în cadrul cabinetelor pe discipline. Spre exemplu, cabinetul de fizică și științe ale naturii este structurat pe trei categorii de discipline cu instrumentar, aparatură științifică și materiale specifice: fizică, științele naturii și geografie. La disciplina fizică sunt înregistrate toate intrările vechi și noi de aparate și instrumentar, iar disciplina *științelor naturii* figurează ca deținătoare a colecției de *minerale, plante și zoologie*, în timp ce disciplinei geografie îi sunt repartizate gestionarea materialului didactic specific (hărți, atlase, globuri terestre etc.)⁸. Pe lângă materialul didactic propriu-zis achiziționat sau primit ca donație, *muzeul școlar* așa cum vom observa în continuare, axat pe exponate din categoria științelor naturii, înregistrează existența a 3 colecții distincte de plante uscate (presate) și 2 colecții de plante cultivate, din care una cumpărată pe parcursul anului școlar 1884 - 1885⁹. O dinamică aparte, putem spune chiar spectaculoasă din punct de vedere al acumulării cantitative, înregistrează colecția de minerale „în mare parte cu conținut metalic” - se specifică mai departe, care acum numără 287 de obiecte în timp ce cu doi ani în urmă nu atingea cifra de 60 de exponate, iar colecția de pietre semiprețioase înregistrează un salt cantitativ aparte, de la 4 exemplare la 24¹⁰. Deși nu este consemnat în mod expres acest lucru în sursa edită citată, afluxul de exponate

---

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*.

⁸ SGE, 1885, p. 44.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*.

din categoria științelor naturii se poate datora contribuției efective pe care și-a adus-o unul din fiii locului, prof. dr. Mártonfi Lajos, despre care vom da detaliile potrivite în capitolul dedicat precursorilor muzeografiei în acest areal. De fapt, contextul în care ne apare numele cercetătorului Mártonfi Lajos în raportul privind creșterea colecției muzeale în cursul anului școlar respectiv ne îndreptățește să credem că cel puțin și lui i se datorează îmbogățirea colecției de minerale într-un interval de timp așa de scurt. Aflăm astfel consemnat în finalul raportului că „este în așteptare comandarea colecției de geologie și mineralogie, pe baza promisiunii domnului dr. Mártonfi Lajos, profesor la Gherla, care s-a angajat că în vacanța mare care se apropie, va efectua cercetări geologice (pe Măgura Șimleului n.n.) și pentru piesele adunate, prin schimb va înzestra și muzeul nostru”¹¹.

Îndeosebi în timpul vacanțelor de vară, atât în calitate de student mai întâi apoi în calitate de profesor, dr. Mártonfi Lajos efectua dese campanii de cercetări geologice de suprafață pe Măgura Șimleului și în împrejurimi, ocazie cu care a adunat din teren inclusiv obiecte de natură arheologică¹².

Până la sfârșitul deceniului nouă, colecția de științe naturale împreună cu întregul material didactic (aparatură, instrumentar, planșe, hărți, globuri etc.) era încredințată aproape anual câte unui profesor, cu precădere acelor cadre didactice care predau geografia, științele naturii, fizica sau chimia¹³. Colecția muzeală școlară a Gimnaziului minorit intră într-o nouă etapă odată cu sosirea în 1890 la Șimleu Silvaniei a profesorului de științe naturale Fetzer J. Ferencz, colaborator timp de un deceniu și jumătate al publicației budapestane de specialitate, *Archaeológiai Értesítő* și custode al colecției muzeale școlare aproape fără întrerupere, de la această dată și până la sfârșitul primului război mondial.

Fetzer va gestiona colecția de fizică și științe ale naturii, inclusiv geografie până în 1897, anul în care „colecția de geografie și istorie” trece în custodia unui alt profesor, iar lui Fetzer îi va reveni doar colecția de științe naturale¹⁴. Colecția de istorie și geografie, așa

¹¹ *Ibidem*, p. 45.

¹² Fetzer J. Ferencz, *A Szilágyvármegyei leletekről*, în *Archaeológiai Értesítő*, XVI, 1896, p. 63 (în continuare: *ArchÉrt*); idem, *Szilágy-Somlyó helyrajza, leletei és egykori népei*, în *SGÉ*, 1893, p. 26.

¹³ **Vezi spre exemplu** *SGÉ*, 1883, p. 15, 31 și în continuare: *SGÉ*, 1885, p. 17; *SGÉ*, 1887, p. 24-25; *SGÉ*, 1890, p. 51.

¹⁴ *SGÉ*, 1898, p. 58.

cum o prezintă inventarele *Anuarului* va cuprinde, începând cu acest an, doar materialul didactic auxiliar precum hărți, planșe, ilustrate, atlase, globuri etc., iar în componența colecției de științe, pe lângă materialul didactic propriu-zis necesar bunei desfășurări a cursurilor, intrau și exemplare de *plante* (verzi sau conservate), *animale naturalizate*, *minerale* și *obiecte arheologice*.

Din anul școlar 1894–1895, disciplina științelor naturii beneficiază de două spații cu suprafețe diferite, unul de 20 m² celălalt de 12 m², ceea ce ne-ar putea îndreptăți să credem că unul dintre ele a fost utilizat pe post de spațiu pentru depozitare și/sau expunere a obiectelor de studiu, adică a materialului didactic împreună cu *obiectele ce îndeplinesc și rolul de exponat*, iar celălalt ca spațiu de curs¹⁵.

Începutul unei noi etape în istoricul evoluției colecției muzeale din incinta Gimnaziului minorit poate fi surprins undeva pe parcursul anului școlar 1902 – 1903, când materialul didactic (aparatură, instrumentar, planșe, hărți, globuri etc.) a fost încredințat spre gestionare profesorilor ce predau materiile respective¹⁶. An de an, de acum înainte, capitolele din *Anuarul Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei* dedicate creșterii *Colecției școlare* vor cuprinde intrările de obiecte pe categorii de colecție. O notă aparte face *colecția de științe naturale* care cuprinde numai piese cu rol muzeal, separate de materialul didactic (aparatură, instrumentar, planșe, hărți, globuri etc.) și colecția de *numismatică*. Odată cu debutul anului școlar 1910 - 1911, avem o nouă imagine completă privind componența (inventarele) colecției muzeale școlare. Știm, spre exemplu, că în respectivul an școlar, în colecția muzeală școlară existau 333 de specii de plante, 420 de tipuri din diferite categorii de minerale, 165 de monede din argint, 614 monede din alamă și bronz, 41 de medalii și 34 de bancnote¹⁷.

În următorii doi ani școlari, ca urmare a unor achiziții și donații, colecția muzeală școlară ajunge să numere 500 de minerale, 92 de seturi de plante uscate (ierbare), 5 cutii cu fluturi (insectare),

¹⁵ SGÉ, 1895, p. 71. În acest număr din *Anuar* sunt publicate cele mai complete date de până acum cu privire la patrimoniul mobil și imobil al instituției școlare, fondurile alocate, cheltuielile etc. Pe această cale aflăm că în inventarele colecției muzeale au fost înregistrate 277 de specii de plante uscate, 475 de minerale, câteva animale naturalizate iar colecția de numismatică număra 150 de piese reprezentând bancnote și monede din argint și cupru.

¹⁶ SGÉ, 1903, p. 40.

¹⁷ SGÉ, 1911, p. 58.

3 colecții de melci fosilizați și scoici, o creștere însemnată din punct de vedere numeric înregistrând și colecția de numismatică¹⁸.

Deși în repetate rânduri, între anii 1896 – 1910, Fetzer J. Ferencz, amintește în articolele publicate în paginile revistei *Archaeológiai Értesítő* despre unele descoperiri de artefacte arheologice ajunse sub formă de donație în colecția muzeală a Gimnaziului minorit¹⁹, în capitolele din *Anuarul gimnaziului* dedicate creșterii colecțiilor nu sunt înregistrate astfel de artefacte²⁰. Cu ocazia publicării inventarelor pentru anul școlar 1913–1914, apare pentru prima dată consemnată în mod special existența în cadrul colecției de istorie a 56 de obiecte vechi, fără a fi date însă detalii cu privire la proveniența, datarea sau denumirea obiectelor²¹. Probabil că în acest nucleu de colecție, cuprinzând inclusiv obiecte arheologice, sunt incluse și acele artefacte semnalate de către Fetzer J. Ferencz în revista *Archaeológiai Értesítő*, între anii 1896 – 1910, piese despre care autorul a scris la momentul respectiv că se află în colecția Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei.

O a treia etapă importantă în evoluția colecției muzeale școlare de la Șimleu începe în anul 1915, odată cu mutarea instituției într-un edificiu nou construit. În acel an colecția muzeală școlară va fi complet reorganizată. Astfel, colecția de științe ale naturii va cuprinde exponate specifice domeniului (minerale, roci, plante presate, animale naturalizate sau conservate în formol, fluturi, cochilii fosilizate, scoici etc.) gestionată pe mai departe tot de către Fetzer J. Ferencz și în același timp va fi înființată colecția de istorie și filologie ca va cuprinde toată gama de obiecte din preistorie până în epoca modernă²². În noul edificiu dispus pe două nivele, disciplina științele naturii beneficia de trei spații amenajate la etajul întâi, cu următoarele destinații: un spațiu de 78, 26 m²

¹⁸ SGÉ, 1903, p. 42-43.

¹⁹ Fetzer J. Ferencz, *A Szilágyvármegyei léletekről*, în *ArchÉrt*, XVI, 1896, p. 61, 63; idem, *Szilágysági léletekről*, în *ArchÉrt*, XVIII, 1898, p. 418; idem, *Szilágysági léletekről*, în *ArchÉrt*, XIX, 1899, p. 262; idem, *Szilágysági léletekről*, în *ArchÉrt*, XXI, 1901, p. 55.

²⁰ O singură referință de felul acesta găsim în paginile *Anuarului Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei* pe anul școlar 1892-1893, dar nu la capitolul „Creșterea colecției” ci într-un articol scris de Fetzer J. Ferencz, unde alături de alte descoperiri sunt descrise și câteva dintre piesele arheologice descoperite la Șimleu și păstrate în colecția gimnaziului (*op. cit.*, p. 24, 34).

²¹ SGÉ, 1914, p. 73-74.

²² *Ibidem*, p. 174.

utilizat ca sală de curs, un altul cu o suprafață de 25,31 m² alocat laboratoarelor și al treilea în suprafață de 82,93 m² adăpostea colecția de științe naturale a gimnaziului²³. Pe același palier, dispunând de un spațiu cu suprafața de 48,73 m² se află și recent înființata colecție de istorie și filologie sau muzeul istorico – filologic așa cum era numit uneori²⁴.

În anul școlar 1915-1916 colecția de istorie și filologie înregistrează o creștere spectaculoasă de obiecte ca urmare a donației făcute de către Nagy Gyula, viceprimar al orașului Șimleu Silvaniei și în același timp un cunoscut colecționar al vremii și locului²⁵. Donația a constat în piese arheologice aparținând epocii pietrei și epocii bronzului descoperite întâmplător, cu ani în urmă, la Șimleu Silvaniei, Boghiș, Giurtelecu Șimleului și Marca, unele dintre ele semnalate la momentul respectiv de către Fetzer J. Ferencz în paginile amintitei reviste budapestane de arheologie²⁶. Printre artefactele ce au completat în chip fericit la acel moment colecția muzeală școlară se numără vase ceramice, fusaiole, greutateți din lut pentru războiul de țesut, dălți din bronz de diferite tipuri, o seceră și o brățară confecționată tot din același material²⁷. Pe parcursul anului școlar următor se vor înregistra ultimele intrări de artefacte în colecția muzeală școlară de la Șimleu, reprezentate de o sabie din perioada arpadiană descoperită la Firminiș, donată de către un elev al gimnaziului și câteva monede vechi donate de unul dintre profesorii de aici²⁸.

O evoluție bună, constantă în timp a înregistrat și colecția de numismatică născută așa cum s-a observat din acel modest nucleu de colecție constituit prin grija unui donator pe la 1883²⁹. La sfârșitul anului școlar 1913 – 1914, dată la care avem și ultimul inventar complet al colecției muzeale școlare publicat în *Anuar*, secțiunea de numismatică număra 918 piese, reprezentate prin 662 monede din cupru, 173 din argint, 44 de medalii și 39 de bancnote³⁰.

---

²³ *Ibidem*, p. 64.

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ SGÉ, 1916, p. 62-63.

²⁶ Fetzer J. Ferencz, *Szilágysági léletokról*, în *ArchÉrt*, XXX, 1910, p. 69-70.

²⁷ SGÉ, 1916, p. 62-63.

²⁸ SGÉ, 1917, p. 20.

²⁹ SGÉ, 1883, p. 31.

³⁰ SGÉ, 1914, p. 74.

Ca urmare a consemnării cu scrupulozitate în paginile *Anuarului*, a unor date privind tipul de monede, materialul din care erau confecționate, numele donatorului, uneori chiar numele emitentului, creșterea colecției numismatice, ca parte integrantă a muzeului școlar din cadrul Gimnaziului minorit, poate fi urmărită sistematic din punct de vedere cantitativ începând cu anul 1893 și până la sfârșitul primului război mondial. Cu excepția unei singure donații cuprinzând piese din epoca romană³¹ și o alta din perioada regalității maghiare³² nu dispunem de alte amănunte privind tipul de monedă existent în colecție cu excepția materialului din care erau confecționate, respectiv argint și bronz. Bancnotele reprezentau emisiunile maghiare de la jumătatea secolului al XIX – lea, cunoscute sub numele de „banii lui Kossuth”³³, completate în primul deceniu și jumătate al secolului XX cu alte emisiuni de florini/forinți ieșite din circulație după reforma monetară din 1892.

După 1916 în colecția muzeală de istorie va fi înregistrată intrarea câtorva monete din cupru și a unei săbii din perioada arpadiană de care am amintit mai sus. Astfel, spre sfârșitul războiului, colecția muzeală școlară a Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei, structurată pe două mari categorii: *istorie* și *științele naturii*, cuprindea aproape 1000 de piese numismatice (monede, bancnote, medalii), aproximativ 80 de piese de arheologie (eșalonate în timp din epoca pietrei până în Evul mediu târziu), 500 de exponate din domeniul mineralogiei, 112 seturi de plante presate (uscate), cinci insectare, 70 de exponate din domeniul zoologiei (păsări naturalizate, animale mici conservate în formol), o colecție de melci fosilizați, la care se adaugă și unele „curiozități” tipice concepției despre muzeu a epocii respective³⁴.

Din suita informațiilor de care dispunem până în momentul de față înțelegem că structurarea colecției Gimnaziului minorit, la început pe trei categorii de colecție (botanică, zoologie, mineralogie) și apoi pe măsură ce au fost înregistrate alte tipuri de artefacte, completată cu un al patrulea tip de colecție ce includea obiecte de factură istorică, arheologică și numismatică, nu era străină de practica muzeografică a vremii sau de situația existentă

---

³¹ SGÉ, 1909, p. 48.

³² SGÉ, 1907, p. 37.

³³ SGÉ, 1898, p. 65; idem, 1906, p. 50; idem, 1910, p. 53.

³⁴ SGÉ, 1914, p. 73-74.

în alte muzee școlare³⁵. Găsim astfel o oarecare similitudine cu structura expozițională întâlnită la Muzeul Ardelean din Cluj care deținea cinci mari colecții (secții) ce cuprindeau exponate din domeniul arheologiei, numismaticii, botanicii, zoologiei și mineralogiei³⁶. Desigur, nu trebuie să pierdem din vedere faptul că activitatea „muzeografică” (a se citi cu ghilimelele de rigoare) din cadrul Gimnaziului minorit de la Șimleu Silvaniei a fost organizată cu precădere pentru a satisface necesitățile desfășurării în cât mai bune condiții a procesului didactic, în conformitate cu cerințele impuse de autoritatea școlară superioară a vremii. Așa se explică de ce la început colecția a fost alcătuită din exponate circumscrise necesităților didactice caracteristice disciplinelor de studiu, în mare parte celor din categoria științelor naturii, însă treptat fondul patrimonial fiind completat și cu alte categorii de exponate. Un rol deloc neglijabil în ceea ce a devenit în timp colecția școlară de aici l-au avut unele cadre didactice care, sub diferite forme și-au adus o contribuție însemnată la completarea și valorificarea din punct de vedere științific a patrimoniului deținut.

Principala cale de constituire a colecției muzeale școlare a Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei a constituit-o donația și schimbul interșcolar. Au existat și cazuri în care unele obiecte (strict exponate, nu materiale de studiu) au fost achiziționate de la diverse persoane, însă majoritatea covârșitoare a pieselor au fost rodul donațiilor și al schimburilor de piese realizate cu unele instituții de învățământ din epocă. Un apreciabil număr de donatori a provenit din rândul elevilor gimnaziului, unele obiecte donate de către aceștia, în special piese arheologice, fiind descoperite cu ocazia efectuării unor lucrări agricole³⁷.

Ca o categorie aparte în rândul donatorilor se remarcă însăși dascălii școlii, membri ai corpului profesoral de la Gimnaziului minorit din Șimleu Silvaniei. Dintre aceștia s-au evidențiat, în special, prin donații de piese numismatice: Nits Pál³⁸, Patay Lajos,³⁹

---

³⁵ Vezi Ioan Zevedei-Drăghici, *Muzeul și patrimoniul cultural la Blaj (1848-1918), între educație și identitate națională*, Alba Iulia, Editura ALTIP, 2007, p. 38-128.

³⁶ Adriana Ioniuc, *op. cit.*, p. 70.

³⁷ Fetzer J. Ferencz, *A Szilágyvármegyei léletekről*, în *ArchÉrt*, XVI, 1896, p. 63, 64.

³⁸ *SGÉ*, 1893, p. 44.

³⁹ *Ibidem*.

Mihalcsik Titusz⁴⁰, Schöffner Leo⁴¹, Köhami Szevér⁴², Bardocz Lajos⁴³. Alături de aceștia amintim personalitățile locale precum dr. Ajtai K. Endre, medic de onoare al Comitatului, donator a 61 de piese numismatice (18 de argint, 41 din bronz și 2 medalii)⁴⁴, dr. Markovics Jakab⁴⁵, editorul Veisz Samu⁴⁶, protopopul Trusza Lajos⁴⁷. Lista donatorilor ar putea continua cu numele unor cetățeni ai urbei de la poalele Măgurii, cum ar fi Gereczó András⁴⁸, Zsigmondy Ernő⁴⁹, Asztalos Gábor⁵⁰ și Mike István⁵¹ prin a căror grijă artefactele descoperite, în primele două cazuri pe proprietățile lor, ajung în colecția muzeală a gimnaziului. Demn de remarcat ni se pare faptul că la un moment dat, în colecția școlară a gimnaziului ajung o parte din descoperirile de epoca bronzului de la Tășnad, împreună cu o colecție de monede „mai vechi și mai noi”⁵².

Remarcăm preocuparea cvasipermanentă a custodelui (custozilor) pentru încadrarea cronologică exactă sau cât mai apropiată de realitate a artefactelor, aspect caracteristic în special perioadei de timp cuprinse între 1890 și 1918. În foarte puține cazuri au fost utilizați termeni evazivi cu privire la obiectele, în special de factură arheologică intrate în colecție de-a lungul timpului, fapt datorat cu siguranță și condițiilor de publicare impuse de către publicația *Archaeológiai Értesítő*.

Deocamdată nu dispunem de nici o descriere și cu atât mai puțin de ilustrații sau fotografii din care să ne dăm seama de modul în care erau etalate piesele. Eventuale analogii putem găsi la unele colecții școlare contemporane cu cea de la Șimleu Silvaniei, cum ar fi colecția Gimnaziului armean din Gherla⁵³ sau analizând

⁴⁰ SGÉ, 1896, p. 53.

⁴¹ SGÉ, 1897, p. 54.

⁴² SGÉ, 1905, p. 50.

⁴³ SGÉ, 1917, p. 20.

⁴⁴ SGÉ, 1904, p. 45.

⁴⁵ SGÉ, 1907, p. 37.

⁴⁶ SGÉ, 1905, p. 50.

⁴⁷ Fetzter J. Ferencz, *op. cit.*, p. 63; SGÉ, 1899, p. 42.

⁴⁸ Fetzter J. Ferencz, *Szilágysági lélelekről*, în *ArchÉrt*, XIX, 1899, p. 262.

⁴⁹ SGÉ, 1916, p. 63.

⁵⁰ Fetzter J. Ferencz, *A Szilágyvármegyei lélelekről*, p. 63-64.

⁵¹ Fetzter J. Ferencz, *Szilágysági lélelekről*, p. 55.

⁵² Idem, *Szilágysági lélelekről*, p. 418.

⁵³ *A Szamosujvár Városi Örményi Katholikus Nyilvános Algymnasium Tudósítványa*, Szamosujvártt, 1875, p. 37-38 (în traducere: *Anuarul Gimnaziului armean din Gherla*, în continuare SzGÉ).

schیțele de proiect întocmite pentru realizarea mobilierului la muzeul școlar din Blaj. De un real folos pentru a ne forma o imagine cât mai apropiată asupra modului de etalare a obiectelor, în special cele din categoria științelor naturii, sunt fotografiile ce redau aspecte din expoziția de bază a unor muzee contemporane cu perioada de înflorire a colecției școlare de la Șimleu Silvaniei cum ar fi spre exemplu Muzeul din Alba Iulia⁵⁴.

Colecția de arheologie a fost extrem de bine valorificată din punct de vedere științific, în special între anii 1890 - 1910 timp în care Fetzer J. Ferencz, custodele colecției de științe naturale publică sistematic în paginile revistei *Archaeológiai Értesítő* descoperirile arheologice efectuate pe teritoriul orașului Șimleu Silvaniei, inclusiv cele ajunse în colecția școlară a Gimnaziului minorit. Datorită descrierii cu exactitate a obiectelor, uneori cu redarea desenului, a dimensiunilor și locului descoperirii, datele privind colecția de arheologie se vor dovedi utile zeci de ani mai târziu atât în identificarea unor situri în teren cât și pentru încadrarea cronologică absolută a artefactelor.

---

⁵⁴ Valer Moga, Eva Mârza, *Muzeul Unirii din Alba Iulia. I. Tradiții muzeografice*, în *Apulum*, XXVII-XXX, 1990-1993, p. 425, fig. 5.

*Asociația
Colecționarilor
din Sălaj*

Statutul Asociației Colecționarilor din Sălaj

Subsemnații:

1. Brândușe Florin Cristian
2. Chișiu Radu-Florin
3. Dunkler Alexandru – Anton
4. Gherasim Ioan
5. Labo Gheorghe
6. Mureșan Daniel
7. Pripon Emanoil
8. Ruzici Vasile
9. Șenchea Călin
10. Werner Michael

consimțim să constituim, cu respectarea prevederilor legii (6 și urm. din O.G.R. nr. 26/2000, publicata în M. Of. nr. 39/31.01.2000, modificată prin Legea 246/2005, publicată în M. Of. 656/25.07.2005, modificările ulterioare), asociația nonprofit denumită „**ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ**”, în condițiile prezentului statut și ale actului constitutiv.

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1. - „**ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ**”, denumită în continuare și asociația este fondată potrivit actului constitutiv, de subsemnații membri.

Art. 2. - „**ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ** „este persoană juridică de drept privat fără scop patrimonial, apolitică, nonguvernamentală și urmărește exclusiv scopul pentru care se constituie.

Art. 3. - Scopul asociației îl constituie: **Reprezentarea și promovarea intereselor colecționarilor din județul Sălaj.**

Art.4. - Denumirea asociației este „**ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ**”,.

Art. 5 - (1) Sediul „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ „ este situat în Zalău, strada Nicolae Titulescu nr. 1, camera 2, județul Sălaj.

(2) Sediul Asociației poate fi schimbat pe baza hotărârii Consiliului director.

Art. 6 - „ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„ se constituie pe o perioadă nedeterminată.

Art. 7 - (1) Patrimoniul social al Asociației este alcătuit dintr-un activ patrimonial, inițial, în valoare de 700 lei (șaptesute lei) și este alcătuit din aporturile în bani depuse de membri fondatori.

(2) Întregul patrimoniu va fi evidențiat și păstrat în conformitate cu legislația română în materie, pe numele Asociației, și va fi folosit exclusiv pentru realizarea obiectivelor ei.

Art. 8 - (1) În vederea realizării scopului „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ „ potrivit art. 3 din prezentul statut, Asociația are următoarele obiective și activități:

- susținerea și derularea activităților de organizare a unor evenimente culturale: expoziții de profil, târguri ale colecționarilor la nivel local, regional, național și internațional.

- valorificarea turistică a obiectivelor de patrimoniu (evenimente, publicații, copii științifice, suveniruri);

- derularea unor campanii de mediatizare a activităților colecționarilor;

- organizarea unor evenimente în scopul strângerii de fonduri pentru susținerea financiară a principalelor activități specifice profilului asociației;

- crearea unui sistem de voluntariat pentru susținerea activităților cultural-educative în domeniul colectării, păstrării și protejării patrimoniului.

- accesarea, elaborarea, sprijinirea, promovarea, realizarea și/sau participarea la derularea programelor transfrontaliere și europene, în domeniile de interes ale asociației;

- elaborarea și producția de materiale tipărite de promovare redactate în limbi de circulație internațională;

- realizarea unui site pe Internet pentru prezentarea activității membrilor și a produselor sau serviciilor promovate;

- promovarea cooperării cu structuri similare, din țară și din alte țări, și întreținerea de relații directe cu acestea, precum și cu organizațiile internaționale din domeniile de interes ale asociației;

- asocierea/colaborarea/afilierea cu alte persoane juridice non-profit, din țară și/sau din străinătate, în scopul realizării scopului și obiectivelor asociației;

- facilitarea accesului la informare a membrilor asociației și a persoanelor interesate cu privire la studii, cercetări, burse, locuri de muncă, cursuri de pregătire sau informații curente în domeniile de interes pentru asociație;

- editarea, susținerea și promovarea unor lucrări și publicații, inclusiv de publicații editate sub egida asociației;

- achiziționarea de fond de carte, cataloage de colecție, determinatoare, publicații și dotări, pentru realizarea scopului asociației, în domeniile de interes ale „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ”.

(2) Schimbarea scopului și obiectivelor Asociației se face numai de către fondatori sau majoritatea fondatorilor în viața, iar dacă nici unul dintre fondatori nu mai este în viață, aceasta se face numai cu întrunirea votului a patru cincimi din numărul membrilor Consiliului director.

(3) În toate cazurile, schimbarea scopului Asociației se poate face numai dacă acesta a

fost realizat în totalitate sau în parte ori dacă acesta nu mai poate fi îndeplinit.

Art. 9 - (1) „ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ”, se poate afilia cu alte persoane juridice non-profit, din țară și/sau din străinătate, în scopul realizării scopului și obiectivelor sale.

(2) „ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ”, își poate constitui sucursale sau filiale, în țară sau în străinătate, ca structuri teritoriale, pe baza hotărârii autentificate a Adunării Generale, prin care li se alocă un patrimoniu.

(3) Sucursalele nu au personalitate juridică proprie, funcționând ca structuri ale „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ”.

(4) Personalitatea juridică a filialei se dobândește în condițiile legislației în vigoare din țara în care își are sediul filiala înființată.

(5) Filiala este condusă de un Consiliu director propriu, alcătuit din cel puțin 3 membri. Procedura de alegere a Consiliului director al filialelor Asociației este stabilită prin hotărârea autentificată a Adunării Generale a „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ”.

(6) Filiala este entitate cu personalitate juridică, putând încheia, în nume propriu, acte juridice de administrare și de conservare în condițiile stabilite de Adunarea Generală prin actul constitutiv al ei și poate încheia acte juridice de dispoziție, în numele și pe seama Asociației, numai pe baza hotărârii prealabile a Consiliului director al „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ”.

(7) Asociația își poate constitui filiale, ca structuri teritoriale, pe baza hotărârii autentificate a Adunării Generale, prin care li se alocă un patrimoniu.

CAPITOLUL II. MEMBRII ASOCIAȚIEI

Art. 10 - (1) Membrii „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„ sunt:

a) membrii fondatori: membrii care au constituit asociația și au contribuit moral și

material la fondarea ei și la constituirea patrimoniului inițial al asociației;

b) membrii asociați: membrii care se asociază ulterior fondării „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„, care contribuie moral și material la completarea patrimoniului inițial al asociației și care, prin activitatea lor, sprijină asociația în realizarea obiectivelor acesteia, beneficiind de drepturile prevăzute de art. 11 din prezentul Statut;

c) membrii de onoare:

- persoane fizice sau/și persoane juridice care, prin activitatea lor, sprijină în mod substanțial asociația în realizarea obiectivelor acesteia, contribuind din punct de vedere financiar, moral sau funcțional la realizarea scopului „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ „

- personalități marcante ale vieții științifice, sportive sau culturale, care s-au remarcat, cu deosebire, în domeniile de interes ale „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„ și care, prin activitatea lor, sprijină asociația în realizarea obiectivelor acesteia;

(2) Pe lângă membrii asociației, pot susține activitatea acesteia și alte persoane care, fără a fi membri, participă benevol, constant și cu dăruire la acțiunile asociației, împărtășind deplin și dezinteresat scopul pentru care se constituie asociația, înscriindu-se în evidențele asociației ca susținători ai activității ei pe baza aprobării Consiliului director.

(3) Calitatea de membru asociat al „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„ se acordă de către Consiliul director, prin votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor Consiliului.

(4) Calitatea de membru de onoare al Asociației se acordă de către Adunarea Generală, prin votul a cel puțin 2/3 din numărul membrilor prezenți, la propunerea Consiliului director.

(5) Contribuțiile membrilor Asociației la realizarea scopului și obiectivelor acesteia constau în sprijin financiar, material, moral și activități voluntare în cadrul programelor/proiectelor inițiate/derulate de „ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„.

Art. 11 - (1) Membrii fondatori și membrii asociați ai Asociației au următoarele drepturi:

a) să-și exprime prin vot opțiunea față de proiectele de hotărâri ale Adunării generale;

b) să aleagă și să fie aleși în Consiliul director, dacă au aptitudini și capacitate pentru funcțiile pentru care candidează;

- c) să beneficieze de programele inițiate de Asociație;
  - d) să participe la programele derulate de Asociație;
  - e) să beneficieze de serviciile Asociației;
  - f) să beneficieze de rezultatele programelor inițiate de Asociație;
  - g) alte drepturi prevăzute în regulamentele Asociației.
- (2) Membrii de onoare beneficiază de drepturile prevăzute la art. 11 lit. c) – h) din prezentul Statut.
- (3) Obligațiile membrilor asociației sunt următoarele:
- a) să respecte statutul, regulamentele și hotărârile Adunării Generale și ale Consiliului Director al Asociației;
  - b) să contribuie la realizarea scopului și obiectivelor Asociației prin sprijin financiar, material, moral și activități voluntare în cadrul programelor/proiectelor inițiate/derulate de „ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„;
  - c) să-și îndeplinească obligațiile materiale și financiare potrivit angajamentelor pe care și le-au luat;
  - d) să îndeplinească celelalte obligații prevăzute în Regulamentele adoptate de Asociație.
- (4) Membrii asociației pot fi sancționați pentru cazul săvârșirii următoarelor abateri:
- a) denigrarea activității asociației;
  - b) întreprinderea unor acțiuni ce aduc prejudicii de orice natură asociației;
  - c) angajarea asociației în acțiuni pentru care nu a fost autorizată de organele de conducere;
  - d) implicarea asociației în activități politice;
  - e) abaterile de la etica profesională și morală incluse în Regulamentul de Organizare și Funcționare al asociației;
  - f) comiterea unor fapte cu caracter penal, pentru care a fost condamnat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă;
  - g) în cazul persoanelor care fac parte din conducerea asociației și neparticiparea sistematică la activitatea structurii de conducere în care a fost ales sau împiedicarea prin diferite mijloace ca aceasta să-și desfășoare în mod eficient activitatea.
- (5) Sancțiunile care se pot aplica sunt următoarele:
- a) avertisment;
  - b) avertisment sever și ultimativ;
  - c) suspendarea pe termen determinat din asociație sau din funcția de conducere potrivit Statutului asociației;
  - d) excluderea din asociație.
- Art.12.-** (1) Calitatea de membru încetează în următoarele situații:
- a) prin retragere, în baza unei cereri de retragere ce nu trebuie motivată;

b) prin excludere în următoarele situații:

- încălcarea gravă a prevederilor statutare și a hotărârilor organismelor de conducere ale asociației;

- ca urmare a unei condamnări, prin hotărâre judecatorească rămasă definitivă, pentru savârșirea unor fapte cu caracter penal incompatibile cu misiunea și principiile asociației, în armonie cu legislația în vigoare, privind protecția patrimoniului cultural național;

- în caz de neplată a cotizației timp de șase luni.

(2) Excluderea se face de către Comitetul Director al asociației prin decizie.

(3) Împotriva deciziei se poate depune contestație în termen de 15 zile de la comunicare. Contestația se soluționează de Adunarea Generală.

(4) De la data înregistrării deciziei și până la soluționarea acesteia în Adunarea Generală, calitatea de membru al Asociației este suspendată.

CAPITOLUL III. RESURSELE PATRIMONIALE ȘI CHELTUIELILE ASOCIAȚIEI

Art. 13 - (1) Patrimoniul social inițial al Asociației este alcătuit dintr-un activ patrimonial, în valoare de 700 lei (șaptesutelei) și este constituit din aporturile în bani depuse de fondatori.

(2) Patrimoniul social inițial al Asociației se completează cu:

- cotizațiile membrilor, stabilite de Adunarea generală a Asociației.

- dobânzile și dividendele rezultate din plasarea sumelor disponibile, în condițiile legii,

- sponsorizări, donații sau legate.

- venituri realizate din activități economice directe.

- resurse obținute de la bugetul de stat sau de la bugetele locale.

- precum și alte venituri, în conformitate cu prevederile legii.

Art. 14 - (1) Întregul patrimoniu va fi evidențiat și păstrat în conformitate cu legislația română în materie, pe numele Asociației, și va fi folosit exclusiv pentru realizarea scopului și obiectivelor ei.

(2) Cotizația membrilor este stabilită și va putea fi modificată prin hotărârea Adunării generale.

Art. 15 - (1) Asociația poate înființa, în condițiile legii, societăți comerciale. Dividendele obținute de Asociație din activitatea societăților comerciale, dacă nu se reinvestesc în societățile comerciale, se folosesc obligatoriu pentru realizarea scopului Asociației.

(2) Asociația poate desfășura orice alte activități directe, dacă acestea au caracter accesoriu și sunt în strânsă legătură cu scopul principal al acesteia.

Art. 16 - (1) Indiferent de sursa constituirii patrimoniului, sumele

de bani sau alte valori transmise asociației de către diverse persoane fizice sau juridice, vor fi acceptate de asociație numai dacă ele sunt făcute în vederea realizării scopului asociației și nu cu un scop interesat, condiționat de urmărirea unor interese de altă natură, străine scopului pentru care se constituie Asociația.

(2) Asociația, prin Consiliul director, coordonează folosirea mijloacelor fixe și a celorlalte mijloace materiale, de natura obiectelor de inventar, din patrimoniul propriu. Asociația are ștampilă proprie, cod fiscal și cont bancar în lei și valută.

(3) Asociația, prin Consiliul director, organizează și coordonează preluarea și administrarea donațiilor din țară și străinătate, cu respectarea legii.

Art. 17 - (1) Principalele cheltuieli ale Asociației sunt:

- a) cheltuieli pentru realizarea programelor și obiectivelor Asociației;
- b) salarii și adaosuri la salarii;
- c) indemnizații, prime și premii;
- d) procurări de rechizite, imprimare de birou, aparatură, instrumentar și alte bunuri și servicii necesare realizării scopului asociației;
- e) chirii, dobânzi, taxe, comisioane bancare;
- f) burse, cazare, masă, transport;
- g) utilități: energie electrică, termică, gaze naturale, apă etc.;
- h) alte cheltuieli.

(2) Cheltuielile se efectuează potrivit prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli și se aprobă de persoane însărcinate de Consiliul director.

(3) Salariile, indemnizațiile și alte drepturi bănești ale personalului se stabilesc în limitele statului de funcții și ale bugetului de venituri și cheltuieli.

(4) Consiliul director poate dispune plata de premii, gratificații și altele asemenea din disponibilitățile existente.

Art. 18 - Exercițiul economico-financiar începe la data de 1 ianuarie și se încheie la data de 31 decembrie ale fiecărui an.

CAPITOLUL IV. CONDUCEREA ȘI CONTROLUL ASOCIAȚIEI

Secțiunea I. Adunarea generală

Art. 19. - (1) Adunarea generală este organul de conducere alcătuit din totalitatea membrilor fondatori și membrilor asociați.

(2) Adunarea generală are următoarele competențe:

- a) stabilirea strategiei și a obiectivelor generale ale Asociației;
- b) aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;

- c) alegerea și revocarea membrilor Consiliului director;
- d) alegerea și revocarea cenzorului;
- e) înființarea de filiale;
- f) aprobarea și modificarea Actului constitutiv și al Statutului „ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ”;
- g) dizolvarea și lichidarea asociației, precum și stabilirea destinației bunurilor rămase după lichidare;
- h) orice alte atribuții prevăzute de lege sau în statut.

Art. 20 – (1) Adunarea generală se întrunește cel puțin o dată pe an și are drept de control permanent asupra Consiliului director și cenzorului.

(2) Adunarea Generala se convoacă cu cel puțin 15 zile înainte de data fixată pentru desfășurarea ei sau, în cazuri de urgență, cu cel puțin 3 zile de la data desfășurării ei, în acest din urma caz dacă:

- a) se impune în mod necesar modificarea statutului;
- b) apar situații care afectează existența asociației;
- c) la cererea scrisă a unui număr de cel puțin 1/2 din numărul membrilor fondatori și al membrilor asociați.

(3) Adunarea generală se convoacă de Consiliul director, printr-un convocator scris, punându-se la dispoziția participanților și materialele supuse dezbaterii.

(4) Participanții pot solicita introducerea pe ordinea de zi a unor cereri, formulate în scris, și depuse cu cel puțin 10 zile înainte de data la care are loc Adunarea generală.

Art. 21 – (1) La Adunarea generală participă:

- a) membrii fondatori;
- b) membrii asociați;
- c) membrii de onoare, în calitate de invitați, fără drept de vot;
- d) alți invitați, fără drept de vot.

(2) În cadrul Adunării generale, fiecare membru fondator și membru asociat are dreptul la un vot cu caracter deliberativ.

Art. 22 – Alegerile pentru Consiliul director și cenzor au loc o dată la patru ani, cu excepția cazurilor de retragere sau revocare, când ele se pot organiza la Adunarea generală care le urmează.

Art. 23 - (1) Adunarea generală poate avea loc dacă sunt prezenți cel puțin o jumătate plus unul din membrii fondatori și membrii asociați.

(2) Dacă nu se îndeplinește cvorumul prevăzut la alineatul (1), Adunarea generală se reconvoacă după o perioadă de 15 zile și poate să lucreze valabil oricare ar fi numărul asociaților prezenți, adoptând hotărâri cu votul a cel puțin o jumătate plus unul din membrii fondatori și membrii asociați.

(3) Modul de desfășurare, dezbaterile care au avut loc și hotărârile adoptate de Adunarea generală, la fiecare convocare a acesteia, se consemnează în procesul-verbal întocmit.

(4) Asociații absenți iau cunoștință de dezbateri din procesul-verbal aflat la secretariatul Asociației.

Art. 24 - (1) Adunarea generală este condusă de Președintele Asociației sau, în lipsă ori în caz de incompatibilitate sau în alte situații determinate de situații speciale, de înlocuitorul acestuia sau de persoana desemnată de Adunarea generală.

(2) Hotărârile Adunării generale se iau cu majoritatea simplă a membrilor fondatori și a membrilor asociați prezenți, cu excepția hotărârilor care au ca obiect dizolvarea asociației sau modificarea scopului ei.

Art. 25 - Hotărârile Adunării generale contrare legii, actului constitutiv sau statutului Asociației pot fi atacate potrivit dispozițiilor legale în vigoare, de către oricare dintre asociații care au lipsit sau au votat împotriva și au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de ședință, în termen de 15 zile de la data la care au luat cunoștință despre hotărâre sau de la data când a avut loc ședința, după caz.

Secțiunea a II-a. Consiliul director

Art. 26 - (1) Consiliul director al Asociației asigură punerea în executare a hotărârilor Adunării generale.

(2) Consiliul director al „**ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ**„ este constituit din 5 persoane, astfel: președinte, doi vicepreședinți, un secretar și un membru.

Art. 27 - (1) Membrii Consiliului director se aleg prin vot secret, de Adunarea generală, cu întrunirea unei jumătăți plus unu din votul membrilor fondatori, membrilor de onoare și membrilor asociați prezenți la Adunarea generală, pentru un mandat de 4 ani.

(2) Potrivit hotărârii Adunării generale, membrii inițiali ai Consiliului director vor putea fi înlocuiți.

(3) În cazul în care un membru desemnat părăsește Consiliul director, el va fi înlocuit cu unul din membrii fondatori, sau o terță persoană, potrivit hotărârii Adunării generale, cu întrunirea votului unei jumătăți plus unul din numărul membrilor cu drept de vot prezenți.

(4) În cazul în care un membru desemnat în Consiliul director se retrage, el are obligația să notifice în scris intenția sa, cu un preaviz de 90 de zile calendaristice înainte, demisia operând la data împlinirii preavizului.

(5) Pentru motive temeinice, Adunarea generală, cu întrunirea votului unei jumătăți plus unul din numărul membrilor cu drept de vot prezenți, pot decide excluderea membrilor asociației sau revocarea membrilor Consiliului director al „**ASOCIAȚIEI COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ**”.

(6) Funcțiile ramase libere se completează prin hotărârea Adunării generale, cu întrunirea votului unei jumătăți plus unu din numărul membrilor cu drept de vot prezenți.

(7) Completarea funcțiilor rămase libere se face în cel mult 30 de zile de la descompletare.

Art. 28 – În exercitarea competenței sale, Consiliul director are următoarele atribuții:

a) prezintă Adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri și cheltuieli, bilanțul contabil, proiectul bugetului de venituri și cheltuieli, proiectul programelor asociației;

b) încheie acte juridice în numele și pe seama asociației;

c) aprobă organigrama și strategia de personal ale Asociației;

d) elaborează regulamentul intern de funcționare și organizare al Asociației;

e) îndeplinește orice alte atribuții prevazute în lege sau în statut.

Art. 29 – Membrii Consiliului director care, într-o anumită problemă, supusă hotărârii sale, sunt interesați personal sau prin soții lor, ascendenții sau descendenții, rudele în linie colaterală sau afinii lor până la gradul al patrulea inclusiv, nu vor putea lua parte la deliberare și nici la vot. În caz contrar, vor raspunde, în condițiile legii, pentru daunele cauzate Asociației, dacă fără votul lor nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art. 30 – Deciziile contrare legii, actului constitutiv sau statutului Asociației pot fi atacate de asociați sau de către oricare dintre membrii Consiliului director care au lipsit sau au votat împotriva și a cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de ședință, potrivit dispozițiilor legale în vigoare.

Art. 31 – Consiliul director poate împuternici una sau mai multe persoane cu funcții executive, inclusiv persoane care nu au calitatea de fondator/asociat ori sunt străine de asociație pentru a încheia acte juridice în numele și pe seama Asociației sau orice alte atribuții prevazute în lege sau în statut.

Art. 32 – (1) Consiliul director se întrunește cel puțin o dată pe lună sau ori de câte ori nevoile Asociației o impun.

(2) Convocarea Consiliului director se face de președinte, iar în lipsa acestuia de înlocuitorul sau, cu cel puțin 10 zile înainte de data fixată.

(3) Consiliul director deliberază, în mod valabil, în prezența a 2/3 din numărul membrilor săi și adoptă hotărâri cu o jumătate plus unu din voturi.

Art. 33 – Deliberările și hotărârile Consiliului director se consemnează în procese-verbale încheiate cu ocazia fiecărei ședințe.

În realizarea scopului și obiectivelor sale, „ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„ poate avea servicii specializate a căror modalitate de funcționare și organigramă se stabilește de Consiliul director care va angaja personal contractual.

Sectiunea a III-a. Controlul financiar

Art. 34 - (1) Controlul financiar al asociației este asigurat de un cenzor.

(2) În realizarea competenței sale, cenzorul:

- a) verifică modul în care este administrat patrimoniul Asociației;
- b) întocmeste rapoarte și le prezintă Adunării generale și Consiliului director;
- c) poate participa la ședintele Consiliului director, fără drept de vot;
- d) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute în statut sau stabilite de Consiliul director.

(3) Membrii Consiliului director nu pot fi cenzori.

Art. 35 - (1) Adunarea generală aprobă regulile generale de organizare a controlului financiar intern al Asociației.

(2) Cenzorul este ales de către Adunarea generală, prin vot deschis, cu întrunirea a 2/3 din votul membrilor fondatori și membrilor asociați prezenți, pentru un mandat de 4 ani.

CAPITOLUL V. DIZOLVAREA ȘI LICHIDAREA

Art. 36 - „ASOCIAȚIA COLECȚIONARILOR DIN SĂLAJ„ se va dizolva:

I. De drept prin: realizarea sau, după caz, imposibilitatea realizării scopului pentru care a fost constituită, dacă în termen de 3 luni de la constatarea unui astfel de fapt nu se produce schimbarea acestui scop.

II. Prin hotărâre judecătorească, la cererea oricarei persoane interesate atunci când:

- a) scopul sau activitatea Asociației a devenit ilicită sau contrară ordinii publice;
- b) realizarea scopului este urmarită prin mijloace ilicite sau contrare ordinii publice;
- c) urmarește alt scop decât cel pentru care a fost constituit;
- d) a devenit insolubilă;
- e) nu mai obține autorizațiile prealabile necesare, potrivit legii

III. Prin hotărârea Adunării generale.

IV. În alte situații prevăzute de lege.

Art. 37 - (1) În cazul dizolvării Asociației, lichidatorii se numesc de instanța judecătorească sau de Adunarea general, după caz.

(2) Odată cu numirea lichidatorilor, mandatul Consiliului director încetează.

(3) Lichidatorii la intrarea în funcție efectuează inventarul și încheie un bilanț care să constate situația exactă a activului și pasivului.

(4) Ei sunt obligați să primească și să păstreze registrele și orice alte acte ale Asociației și să țină un registru cu toate operațiunile lichidării, în ordinea datei acestora.

(5) Lichidatorii își îndeplinesc mandatul sub controlul cenzorului.

Art. 38 - (1) Lichidatorii au obligația de a continua operațiunile juridice în curs, de a încasa creanțele, de a plăti creditorii, iar dacă numerarul nu este suficient, de a transforma și restul activului în bani, procedând la vânzarea prin licitație publică a bunurilor mobile și imobile.

(2) Lichidatorii pot realiza numai acele operațiuni noi care sunt necesare finalizării celor aflate în curs de derulare.

Art. 39 - (1) În cazul dizolvării Asociației, bunurile rămase în urma lichidării nu se pot transmite către persoane fizice.

(2) Aceste bunuri pot fi transmise către persoane juridice de drept privat sau de drept public cu scop identic sau asemănător.

(3) Dacă în termen de 6 luni de la terminarea lichidării, lichidatorii nu au reușit să transmită bunurile în condițiile alineatului (2), ele se atribuie de instanța competentă unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător.

(4) Data transmiterii bunurilor este cea a întocmirii procesului-verbal de predare-preluare, dacă prin aceasta nu s-a stabilit o dată ulterioară.

Art. 40 - Lichidatorii încheie operațiunile și remit celor în drept contul gestiunii numai după expirarea unui termen de 6 luni de la publicarea dizolvării Asociației.

Art. 41 - După încheierea lichidării, lichidatorii sunt obligați ca în termen de două luni să depună bilanțul, registrul jurnal și un memorandum, să declare operațiunile de lichidare la Registrul asociațiilor și fundațiilor al judecătorei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul Asociația și să îndeplinească toate procedurile de publicare și radiere din acest registru.

Art. 42 - Dacă în termen de 30 de zile libere de la depunerea bilanțului nu se înregistrează nici o contestație, bilanțul se consideră definitiv aprobat, iar lichidatorii, cu autorizarea judecătorei, vor remite celor în drept bunurile și sumele rămase de la lichidare, împreună cu toate registrele și actele Asociației și ale lichidării, după aceasta fiind considerați descarcați.

Art. 43 - (1) Asociația încetează a avea ființa la data radierii din Registrul asociațiilor și fundațiilor.

(2) Radierea se face în baza actului constatator eliberat lichidatorilor, prin care se atestă descărcarea acestora de obligațiile asumate.

CAPITOLUL VII. DISPOZIȚII FINALE

Art. 44. - Prevederile prezentului statut se completează cu dispozițiile legii.

Art.45-Membrii Asociației cu drept de vot, prin consens, pot modifica sau completa statutul Asociației pentru realizarea scopului prin actul de constituire al Asociației.

Art.46.-Modificarea sau completarea Statutului se face în formă scrisă și cu îndeplinirea condițiilor legale de fond și formă.

Art.47.-Asociația se poate afilia prin hotărârea adunării generale la alte asociații, fundații sau uniuni sau federații ale unor asemenea persoane juridice nonprofit care au obiect de activitate identic cu cel al asociației.

Art.48.-Se împuternicește domnul **PRIPON EMANOIL** să reprezinte asociația în fața instanței de judecată competentă pentru a solicita autorizarea organizării și funcționării asociației și înregistrarea ei în Registrul asociațiilor și fundațiilor de la sediul instanței.

Art. 49. Sunt informate părțile că acest birou este operator de date cu caracter personal.

Redactat și editat în 6 exemplare, în vederea autentificării la Biroul notarului public, act din care, după autentificare, 5 exemplare s-au eliberat părților, iar un exemplar se păstrează în arhiva biroului notarial.

Membrii Asociației Colectionarilor din Sălaj

Membrii fondatori:

1. Brândușe Florin Cristian
2. Chișiu Radu-Florin
3. Dunkler Alexandru - Anton
4. Gherasim Ioan
5. Labo Gheorghe
6. Mureșan Daniel
7. Pripon Emanoil
8. Ruzici Vasile
9. Șenchea Călin
10. Werner Michael

Membrii asociați:

1. Achim Ioan
2. Cotoi Anton
3. Fodoreanu Ioan
4. Iepure Flaviu
5. Ilea Daniel
6. Lavrincic Gabriel Antoniu
7. Mureșan Simina
8. Negrean Marin
9. Onău Alexandru
10. Pop Sergiu
11. Pripon Iulia-Alexandra
12. Szelei Ștefan
13. Tătar Ioan
14. Vincze Gabriel

Anexe

